

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, március 1.

Maí számunk főbb közleményei:

- Ellenzéki beszédek a képviselőházban.
- Az általános sztrájk kezdete.
- A jubiláló főjegyző.
- Leszerelés?
- Arad világitása az általános sztrájk alatt.
- Mit beszélnek a folyosón?
- Tisza István az ellenzékhez.
- Az agyonlőtt gyárvezető.
- Válópőr párbajokkal.
- Hatvany-Deutsch báró hagyatéka.
- Hol lakik az uram?
- Tarkaságok.

Elv és legelő.

Arad, február 28.

Szabó István, a kisgazdapárti képviselő bement a parlamentbe. Bement, moha fogadalmá és ellenzéki hitvallása azokkal tartja együtt, akik nem akarják átlépni a „megszentségtelenített parlament” küszöbét. Ő is meg van győződve arról, hogy az alkotmányt odabenn kerékbe törték és valameddig ezt jóvá nem teszik, addig nem lehet igaz hazafinak (ez alatt természetesen mindenki értendő, aki nem munkapárti) a képviselőház rendes tanácskozásában részt venni.

És Szabó István, Nagyatád követe, a kisgazdapárt elnöke ma eljött a Házba. Az újságíróknak, akik e fölött összecsapták a kezüket, azt felelte: be kellett jönnie, mivel az osztatlan legelőről lesz ma szó, és mint a kisgazdapárt elnöke, nem lehet távol, amikor egy ilyen, a bőrükre tartozó törvényt megcsinálnak.

Senki se higgye, hogy a legelők dolgát lényegtelennek tartjuk. Magyarországon sok mindenről beszélnek és írnak többet, amik-

hez kevesebb érdeke kapcsolódik a közönségnek, a népek, mint a legelőkhöz. A pusztuló, szántóföldekké kirabolt legelők okoznak a drágaságot, a szarvasmarháhiányt és az élelmezés-ügynek megannyi baját, amelyről csak panaszkodni tudunk, de mélyen az okaira nézni nem. E mellett falvak és vidékek vannak, ahol valóságos forrongásokat, apróbb háborút okoz az a rendezetlen, vagy elrontott állapot, amely a közös legelők dolgában uralkodik.

Igen helyes és komolyan indokolt tehát Szabó István eljárása, bár kissé emlékeztet a Mária Terézia magyar főnemeseiről maradt szálló igére: „sed avenam non”. A főurak életüket és vérüket ajánlották föl a királynőért, de mikor zabot kellett adni a királynő seregeinek, arról már nem akartak tudni. A kisgazdapárt, amely a parlament zord napjaiban az ellenzékhez csatlakozott, állja a hűséget, az alkotmány miatt kimondott passzivitást, — egész a legelőig. És ha a megbántott, megtépett ellenzék még nem is kapott elégtételt, s ha most még több oka van, hogy a többség iránt való megvetését a távollétével fejezze ki, — a kisgazdák képviselője a legelők dolgát mégse hagyhatja.

Ujra kell hangoztatnunk: semmi tréfára valót nem találunk ebben a látszatra következetlen dologban. Mert ép ez a természetes. Akármilyen véleménye legyen az ellenzéknek az elmúlt dolgok felől: azt nem lehet józan hittel képzelni, hogy a világ azoknál meg fog állni, vagy pedig egy napon visszafelé fog forogni, a míg a régi dologhoz jut. A világnak, az országnak ezután is megvannak a maga szükségletei, a maga kenyér- és legelő-

kérdései, amelyekkel a parlamentnek foglalkoznia kell; az a képviselő pedig, aki közömbösen veszi, ha a parlament egy ilyen kérdést hibásan, vagy nem a kellő gondnal intéz el, — a maga lelkiismeretét terheli meg vele. És nem állhat az érdekeikben esetleg megsértett, fenyegetett választók elé azzal: „bja, mikor erről a Házban szó volt, akkor engem elvi szempontok rekesztettek ki a törvényhozás munkájából”.

A legelő kérdés igen fontos és elég ok arra, hogy egy amugy is elhomályosodott elvi álláspont a szögre akasztassék, — de bizonyos, hogy a parlamentnek vannak még ilyen, gazdasági érdekekbe vágó kérdései, a hol a nemzet, a polgárok érdeke megkövetelné az egész parlament munkásságát. Ha az ellenzék tagjai közül például Károlyi Mihály gróf, a ki nemrég még a nagybirtokosok vezére volt, a maga társadalmi és gazdasági osztálya iránt való közösséget és köteleltséget olyan komolyan fogná föl, mint Szabó István, akkor neki is, most és egyébkor, vissza kellene térni a parlamenti működésnek ahhoz a fajtájához, a mely a sipokat és egyéb hangszereket mellőzi. És ha a többi tagok éreznének valamit azokból a bajokból, amelyek most az ország népére sulyosodnak, akkor kétségtelenül előbbre valónak tartanák, hogy a rendes belpolitikai viszonyok helyreállításával ezeken a bajokon csökkentsenek, mint azt, hogy gyűlölködő játékaikat minél több görögütéssel, minél nagyobb lármával jelenítsék végig.

A mit az ellenzék csinál, az mesterkelt, erőszakolt; Szabó István kivétele az élet, a valóság megnyilatkozása. És ez mu-

A titok.

Írta: Zsoldos László.

Jobban Ákosék már vagy két esztendő óta határozottan lefelé kezdtek csuszni a zenitől. A zeniten tudniillik Ákos, a ki voltaképen festő lett volna, csak hogy a mindennapi kenyér teljesen beleszorította a torsképrajzolásba (élelapok számára, — nevetni lehet), mondóm, a zeniten Ákos még megkeresett havonként ezer koronát, holott most lefelé szálltában már havi hatszáz koronát is alig bírt összeharócsolni a rajzaiból. Ez magában véve még nem lett volna olyan rettenetes baj, ha az ezer koronás jövedelemtől a hatszázig vivő uton egy gonosz háziúr rá nem tette volna a kezét a művészcsalád egyes butordarabjaira (házbér fejében, — hogy ennek is mindig újra kínól a feje, mint a jernai hidrának!) S ugyan akkor a többi darab butort maga a kilakoltató, gondos családfő nem tette volna le egy beraktározó vállalatnak az oltárára.

Akkor épen a májusi negyed kezdődött a Jobban, akinek immár nem volt sem butora, sem lakása, prófétai ihlettel iparkodott megnyugtatni a „Fehér holló” fogadóban nyárspolgáriás ideggöröcsökbe esett asszonykáját:

— Ez az Isten uja, Sári (s látnokilag emelte föl a levegőbe a jobb keze mutatóját), hidd meg nekem, hogy ez az Isten uja!

(— Ugyan már!...)

— Én mondom neked, Sári, mert látod, ha most kivethették volna azt a nyomorult lakást, (s a kétágyas szoba caticskéből riadtan feljűk bámészkodó öklömnyi, két gyerektűkre mutatott) ezek az ártatlan csöppségek biztosan egész nyáron itthon tespedhetek volna szegénykék ebben a fejtő, budapesti hőségben.

(És most? !)

— És most, nahát ez már igazán egyszerű — végezte be fensőbb gondolkodásra valló nyugalommal a prófétalélek — és most, látod, az egész nyarat majd azon az áldott jó falusi levegőn fogjuk tölteni velk. Mert az — s itt idegesen csapott a tenyerével a remek nadrágjára — mert hiez' az teljes képtelenség ugyebár, hogy minden keresetemet ráköltsöm a fogadószámlára! Ezt te is belátod, nemde! Meg aztán — és újra mosolygóssá vált az arca — meg aztán örültség is lenne, mikor ezeknek a gyerekeknek levegő kell, falusi levegő.

Sári (minthogy a jelesebb ostobaságoknak többnyire hipnotizáló erejűk van) lassan megfogta a festő mutatóját és megcsókolta:

— Oh, te szegény kis fiam, — suttogeta szinte mohón ... lehet, hogy igazad van. Ez (és mélyszéges anysi szeretettel nézett végig az új helyzetű és idegen szobától egyelőre kicsit még megbambult csemetékre) ugyanis mind a kettő olyan penész virág, hogy... Igazán nagy szükségük van egy kis falusi levegőre.

...Na, ha a két penészvirágnak (a nagyobbik negyedét, a fiatalabbik két esztendő) épen csak falusi levegőre volt szüksége, hát abból ezen a nyáron szivhattak annyit, hogy akár olyan lehetett volna tőle a tüdejük, mint a duda. Jobbanék valósággal könyökgig dustáltak a nyaralásban. Május. Június. Julius. Augusztus. Szeptember. Október. November. December... a szűk kis falusi ablakok külső párkányán már vastagon ült a hó, a rosszul fűlő, butorozott, falusi parasztházban olykor már majd hogy kék-zöld nem volt az időközben csakugyan vasgyuróvá erősödött két piktorivadék, hanem azért a művészi lelki derék Jobbanék csak nyaraltak rendületlenül. A falu közel volt, félóra alatt be lehetett ugrani róla vonalon a fővárosba, a fűzetjegyzen is meg lehetett valamit takarítani, télre a szobát is húsz koronával olcsóbban adta a paraszt (s így már csak ötven koronát fizettek érte havonként), és Budapesten ugy sem volt sem butor, sem lakás, ennél fogva roppant tiszta számítás volt Jobbanéktól, hogy a budapesti hajléktalanok menedékhelye, vagy a népszálló helyett mégis inkább a nyajas falusi lakást választották. A rajzoló minden másnap, sőt, ha megezőrült, (s mi pedig gyakran előfordul) mindennap beugrott Budapestre, s a kézitáskájában mindig volt egy kis rajzocska, amit aztán az élelapok megvettek tőle. Az igaz, hogy némelyik lap már annyi képet vásárolt össze tőle, hogy hetekre ellátta a lapját

tat a jövőbe. Hiába remélik, hogy az ő visszavonulásuk meghiusítja a parlament működését; a parlamentnek dolgozni kell és az ország millióinak érdekei pedig az ellenzékieket is kényszeríteni fogják, hogy a parlamenttel együtt dolgozzanak. A ki ezt a kényszert meg nem érti, vagy annak szót nem fogad, annak pusztulni kell, mint mindennek a világon, a mi hasznavehetetlen és érték nélkül való.

Ellenzéki beszédek a képviselőházban.

— A mai ülés. —

Tájékoztató.

Budapest, február 28

A Ház mai ülését csak tizenegy órakor nyitotta meg Tisza István gróf elnök. Előterjesztéseit Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter ipolyági mandátumának bemutatásával kezdte meg. Az új minisztert ez alkalomból is zajosan megéljenzették. Jelentette továbbá az elnök, hogy *Senyney Miklós* báró napirend előtt föl akar szólalni és hogy erre neki az engedelmet már meg is adta.

A munkapárti képviselők nagy része az elnök kijelentésére a baloldali padsorokba tolongott és az ott ülő *Senyney* báró körül foglalt helyet.

Senyney halk hangon, igen megfontoltan kezdett beszélni.

— Az a külsős helyzet, — ugymond — a melybe állásfoglalásom által jutottam, kényszerít engem arra, hogy itt az ország színe előtt nyíltan elmondjam azokat az okokat, a melyek arra birtokosok, hogy a nagyenyolcas Kossuth-partból, a melynek tagja voltam már két cikluson át, kilépjek, a nélkül, hogy függőségi elveimet a legkisebb mértékben is feladnám. (Zajos helyeslés.) Én az obstrukcióban soha részt nem vettem, (Zajos helyeslés.) mert tisztán állott előttem, hogy ez áll nem hogy közelebb jussunk nemzeti eszményeink megvalósításához. (Ugy van!) hanem inkább eltávolodunk attól. (Ugy van!) mert az évfizetés obstrukcióval épen azt az egyetlen fogást veszélyeztetjük, a mely egyedül lehet alkalmas arra, hogy nemzeti létünk teljességét általa kivívjuk. Ez a fogás a gazdasági erő. Ezt fogyasztottuk akkor, midőn a fontosabb gazdasági érdekeket háttérbe szorítottuk. (Ugy van!) nem gondoltuk még azt a tenyt, hogy a legjobb törvény is csak annak ér valamit, akinek megvan az ereje annak a törvénynek érvényt szerezni. Ez az erő ma, a huszadik században, majdnem kizárólag a gazdasági erőben van. Világos volt előttem, hogy

a végtelenségig menő erőszak csak viszont erőszakot eredményez. A juniusi események előtt volt pártom a választási reformmal egyáltalában nem foglalkozott, mert a harcot kizárólag a védőerő ellen folytatta. Mégis midőn az ellenzéki pártok egyesülése szóba került, rövid pár napi tárgyalás után megállapodott egy tervezetben és arra az álláspontra helyezkedett, amelyből az obstrukció kiindult. A mi azután következett, azakis logikai következménye volt az eseményeknek. Én azonban sem akív, sem passzív tényezője lenni nem kívántam, mert az indulat és szenvedelem nagyfontossága a csatatéren, de itt a parlamentben a nemzet nagy érdekeinek kivívására nem alkalmas.

Farkas Pál: Ez a becstelen ember!

Senyney Miklós báró: Nem akartam, hogy a súlyos külpolitikai viszonyokban kétfelé szakadjon a nemzet és olcsó prédája legyen külső és belső ellenségeknek. Ez okból volt pártomból már hosszabb idő óta kilépni szándékoztam. A miket most el fogok mondani, azt ennél fogva senkiinek megbízásából nem mondom, nem is értekeztem róla egyetlen politikussal sem. Tisztán egyéni meggyőződéseimből fakad, a mit elmondok. Oly fontos törvényt, mint a választójogi reform, a jelen parlamenti viszonyok között, a mikor az ellenzéknek a tárgyaláson részt venni erkölcsi lehetetlenség, egyoldalú tárgyalás alapján megalkotni lehetetlennek tartom. Nem hiszem, hogy bárkinek, a kinek a haza jövője szívében fekszik, lelkiismeretét nyugodtan hagyhatja az a gondolat, hogy az ellenzéki képviselők erőszakos elmozdítása által oly sérelem esett, a mely orvoslatlanul nem maradhat. Ezt a sérelmet bármily lehetséges módon orvosolni kell, mert nem lehet föltételezni, hogy miután az iskolás gyermekek bántésük kiállása után egyszerűen vissza fognak rompolyogni ide az ellenzéki képviselői.

Egy hang: *Visszéljék magukat tisztességesen!*

Senyney Miklós báró: Nem lehet közöny nyel nézni azt, hogy az iridulatok végső felszítással áthidalhatatlan ellentétek támadjanak a pártok között és a társadalomban. Ennek a kárát csak a nemzet fizetné meg. Bármiként is, de orvosolni kell az ellenzék sérelmeit, ha pedig nem lehet, akkor méltóztassék az országgyűlést fölosztalni, — döntson a nemzet.

Tisza István gróf: A napirend előtti föl-szólalás sem vita, sem határozat tárgya nem lehet. *Átérünk a napirendre*

A Ház ezután 125 szavazattal egyhanguan megválasztotta jegyzővé Almásy Lászlót.

Ezután áttértek az osztatlan közös legelők-ről szóló törvényjavaslat tárgyalására, a melyet Pirkner János előadó ismeri igen behatóan.

Pop Csicsó István dr. annak a nézetének ad kifejezést, hogy ilyen fontos törvényjavaslatot, amely oly életbevágó érdekeket érint, ennyire alkalmatlan időben és oly kevésse előkészítve nem szabad letárgyalni. Kifogásolja, hogy a javaslat csak a legelők kérdésével foglalkozik és

figyelemmel kívül hagyja az urbarialis javak és közbirtokossági legelők kérdését. Mindaddig, amíg a költött birtok kérdését Magyarországon nem vizsgálják tekintik, az ilyen javaslatok csak kortes szolgálók megfizetésére alkalmasak...

Bornemissza Lajos: Ne keverjen politikát ebbe a kérdésbe is!

Pop Cs. István kijelenti, hogy a mai rendszer az urbarialis perekben csak arra jó, hogy a jogát kereső gazdaközönségnek nagy kiadásokat okozzon és hogy az ügyvédek keressenek. A törvényjavaslatot nem fogadja el.

Balogh Jenő igazságügyminiszter tiltakozik *Pop Cs. István* vádjai ellen. A törvényjavaslat szociálpolitikai jelentőséggel bír és egyenesen a kisgazdák védelmét, és keit szolgálja. A legnagyobb mértékben csodálkozik tehát azon, hogy az előterjesztő képviselő nemcsak élesen kritizálta a javaslatot, hanem egyenesen a gazdák jogainak elkobzásáról beszélt. A javaslat egyes rendelkezéseit némelyek félremagyarázták és Somogy megyében agitáció eszközüül is felhasználták. A kormány annak bizonyosságául, hogy a gazdaközönség és a kisgazdák ellen semmiféle intézkedéseket nem akart a javaslatban tenni, hozzájárul bizonyos módosításokhoz. A kormány nevében ki jelentheti, hogy a javaslatnak többek által kifogásolt 74. paragrafusát elejté. Ugyancsak a kormány nevében teszi azt a bejelentést is, hogy a jelen törvény keretében a birtokrendezéssel nem foglalkoztak és a törvényt ilyen intézkedésekre nem használják fel (Élénk helyeslés és telzés.)

Szabó István (magyarázó) kisgazdapárti képviselő tiltakozik az igazságügyminiszternek a somogy megyei elégedetlenségre tett célzásai ellen (Agitáció volt! Agitáció! — kiáltják közbe többen) szövege ez a célzás személye ellen irányúnak is tekinti, mert Somogyban épen ő a kisgazdák egyik vezetője. Megállapíthatja, hogy a somogyi gazdák igen is állást foglaltak a javaslatban szemben, de ez az állásfoglalás nem volt izgatás eredménye.

Felkiáltások: Ezt nem is mondta az igazságügyminiszter! Agitációról beszélt!

Szabó István: Ha agitáció volt is, kötelességének tartotta, hogy agitáljon a javaslat ellen, amely mai alakjában nem elégíti ki az érdekelteket. Szól ezután arról, hogy az ellenzéki képviselők, akikkel júniustól szeptemberig minden ok nélkül úgy bántak, mint a kőborcigányokkal, vagy csavargókkal, nem vehet részt a most folyó tárgyalásokban sem, amíg elégtételt nem kap. Szóló is csak azért jelent meg ma a Házban és azért szólalt fel, mert a javaslat a kisgazdák speciális érdekeit mélyen érinti és neki, aki képviselői megbízatását a kisgazdák bizalmából kapta, kötelessége volt ezeket az érdekeket itt képviselni, szóhoz juttatni.

A törvényjavaslatot a miniszter hozzájárulásával elejtett szavazás kivételével egyhanguan elfogadták és ezzel az ülés 2 órakor véget ért.

Jobban kárakurákkal, de hát a mi Ákos barátunknak, oly pompás rábeszélő képessége volt, hogy ha másképp nem sikerült neki, hát a szó szoros értelmében kérészkolta a szerkesztőt, hogy új a és megint vegyenek tőle rajzot. Természetesen, a nagy termékenység miatt most már a társaság, sőt a nyári araknál is olcsóbban kellett volna a művésztől, de mit törődött azzal a kintű Ákos, amikor abban a nyomoruságos faluban telel nem lehetett semmit sem kapni, s ő estéről-estére annyi mindenféle, földi jóval (h degsült, pisztó, cukraszakmány, gyümölcs, tokaji) megpróbált dőcsöt, haza a keleti pályaudvarról a vonatból.

Szegény asszonyka, — tapozatta meg ilyenkor a kocsiszakaiban az egymáshoz kötött kisebb-nagyobb csomagokat — no meg azok az én ősi gyerekeim! Csak kell valami kárpótás nekik azért a sanyaru paraszobáért. Azt úgy éltek egész nap, elzárva a vitatót akár a rabok. Hűh, micsoda jó zűn fogja fogyni a kis egérfoga közt ezt a cukrozott diót és a bimbót! (Már mint a fia.)

Aztán jött a Mikulás. Kénytelen volt külön föl-om padra ülni a sok ajándékot, mert a kőcsi határája nem fért volna bele. Ottan meg a falusi állomásról térfőráhozhatott hájurászatot valami lényegző legény után, aki hazavigye a hátán a szót és a mórt.

A Ház is elpattan, ha nagyon feszül. Hát a kárakurák is elpattantak. A Mikulás után követ

kező héten a sampion nyaraló megdőbbsenve tapasztalta, hogy — egyelőre — nem tud több rajzot elhelyezni a lapjainál.

— Nem lehet, édes mester! Két hónapra való anyagom van magától. Borzasztó sok. Legalább négy hétig nem veheték meg semmit, drágám. Legalább négy hétig.

És, úgy látszik, ezek a szerkesztők összebészétek; vagy valami dróttalan érzésbeli közönség támadt közötük, mert most egyszerre, mind a hány volt, megcsöknyődött. Szegény Jobban ugyancsak beleizzadt (hat fokos hidegben), amíg kinyomozott valami harmadrendű helypocskát, ahol mégis valahogy tudott adni a kész dolgain. Valahogy? Tizedrész áron. Hiwány koronáért.

És közeledett a karácsony. A pénzszivárgából lett kicsi vagyurónk már novemberben, az első hideg napokban telebeszélte az apur is, anyjuk is a fejét, hogy sohase fázzanak olyan nagyon, mert majd mit hoz ám nekik a Mikulás. Hat meg a Jézuska!

A Mikuláson már szerencsésen túlestek a mivel a tömérdek nyalántság már a negyedik napon elfogyott, a s k szép baba, ló, automobil, építőköcska, paprikajancsi s egyéb játékszer pedig már a következő hé éen részint elkallódott, részint ki hájt, ki kerét, ki lábát vagy kerekét vesztette el, főként pedig a javarészük átadatott a köznevelőnek, ennél fogva természetes, hogy a két csemete érdeklődése most fokozott mértékben fordult a karácsony felé. A karácsony,

a karácsony. Jaj, mit hoz majd karácsonykor a Jézuska?

Mordhatom, hogy ezuttal igen furcsát hozott. Hozott hatvan fillér ára kolbászt, harmincért sajtot, huszér kenyeret, tízért teát és hatért citromot. (Cukor volt otthon, bála Istennek, volt otthon, hama Istennek.) És ezeket a földi javakat sem a Jézuska hozta, hanem földig begombolkozva a télikabátjába maga Jobban, a családfő.

Szegény asszony odahaza egész nap sirt, mert látta, tudta, érezte, hogy viszi haza mindent a vegyeskereskedőtől a karácsonyfát, ő neki pedig nem volt sem egy fillérje, sem egy fillérsnyi hitelle a boltban (ahol sohasem vásároltak, — mert hiszen csak Budapesten lehet jó dolgokat kapni), hogy legalább egy nyolc van filléres cenevész kis karácsonyfát vehetett volna; meg anyalhaját, aranyos diót, szaloncukrot, ózsaszinű pamutot és legalább egy tacat gyertyát. Nem, nem. A gyerekek egész délután ordítottak a kenyérért, amiből ebéd idején az utolsó morzsa is elfogyott. Ákos pedig ezalatt, mint örült rohant végig Magyarország fővárosán, a mig végre este öt óratájt nagynehezen megtudta nyuzni egy régi hitelezőjét két korona kölcsön erejéig. Két, mondd: kétfő korona — karácsony estéjén.

Némán rakta ki otthon az asztalra a csokely elemőzést, miközben igazi állatszeliidő pillantásokat lövelt a szepegy feleségére, a ki minduntalan ráemelte a könyvelőhádot szemét,

Az általános sztrájk kezdete.

(Hétfőn, vagy kedden. — Rendőri és katonai intézkedések. — A miniszterelnök nyilatkozata.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 28.

Ma délelőtt 11 órakor megjelent a budapesti főkapitányságon Buchinger Manó, a szociáldemokrata pártiszervezet egyik vezető férfia és Farkas párttitkár, akiket Boda Dzsab dr. főkapitány nyomban fogadott. A szociálista párt küldöttjei kijelentették a főkapitány előtt, hogy ők pártjuk megbízásából jönnek és a szakszervezet nevében azt a kiáltást tették, hogy a jövő héten meginduló tömegsztrájkot föltétlenül békés szándékkal akarják lefolytatni. Garanciát vállalnak a rendért, de a következő bejelentésük van:

az első napra engedélyezzen a főkapitány felvonulásokat, a sztrájk második napjára pedig engedélyezzen különböző helyeken megtartandó népgyűléseket. A főkapitány ezt a két bejelentést nem vette tudomásul és elutasító válaszát azzal okolta meg, hogy a kritikus, izgalmas napokon semmiféle csoportosulást nem enged meg, legkevésbé pedig felvonulást, vagy népgyűlést.

Egyebekben a főkapitányságon már minden előkészületet megtettek a tömegsztrájkra vonatkozóan. A sztrájk napjain a rendőrségen kívül ezernél több csendőr és megfelelő számú katonaság fogja ellepni az utcákat. A nyomdában már készen van a rendőrség felhívása, a melyben a tömegsztrájk esetére tájékoztatja a közönséget.

A rendőrség a tömegsztrájk idejére háromféle hirdetést készített. Az első falragaszon a rendőrség a közönséget figyelmezteti és ennek a tartalma körülbelül ugyanaz lesz, a minőt a tavalyi májusi zavargásokkor adott ki a rendőrség.

A második arra figyelmezteti a munkásságot, hogy joga van ahhoz, hogy ne dolgozzék, de a dolgozókat bántalmaznia nem szabad és figyelmezteti a dolgozni akaró munkásságot, hogy mikor és hol vehetik a rendőri segítséget igénybe.

A harmadik hirdetésen értesíti a polgárságot arról, hogy a rendőri, csendőri és katonai erőt hol találhatja, ha gyors segítségre van szükség. A város különböző pontjain elhelyezett készenlélet telefonon lehet felszólítani.

mintha csak azt akarta volna kérdezni szemrehányón tőle:

— Akos! Az Istenért! Hát így üljük meg a karácsonyt?

— Csi csitt, — integetett morda tekintettel a férfi — hallgatni a karácsonyról, asszony! Hallgatni a karácsonyról!

Aztán (átellenben éppen most gyújtották meg a vasuti állászeknél a karácsonyfát) érélyes mozdulattal hamar bezárta az ablaktáblát és ravasz, sunyi mosollyal guggolt le az ételszagra szinte fölfrisült kép apróságához:

— No, gyerekek, most kaptok egy kis sajtot. Jó lesz?

— Jó lesz, apuka, — felelt egyszerre a két tudatlan picike.

Az apa adott nekik sajtot, a csöppségek megtették, jóízűen, kaptak rá egy kis vizet, aztán, mialatt Jobbanné a kolbászt főzte, sajeppen elalmodtak és elaludtak.

Akos pedig, a művész, a karrikaturarajzoló családapa most hirtelen, mint a ki-értet, kiosont a földes konyhába a tüzhely mellett csöndesen könyező asszonyhoz és mind a két kezét megragadva, vigyorgó képpel, de olyan rekedt hangon, mint valami beszélő tanuló siketnéma, igazán torzul nevetve és sirva hebegte:

— Nagyszerű, Sárkám! Nagyszerű! Nem is vették észre, hogy ma van — karácsony!

Értesülésünk szerint a tömegsztrájk kedden kezdődik. A tömegsztrájk napját a pártvezetőség állítólag vasárnap teszi közzé.

Lukács László miniszterelnök ma egy ujság író előtt az általános sztrájkra vonatkozólag a következőket mondotta:

— Nagyon rossz szolgálatot tesznek a munkásságnak azok, kik a sztrájkba beleviszik őket. Nem is értem, miért csinálják az általános sztrájkot. Tisztára csak azért, mert az ellenzéknek lekötötték magukat? Különbben is az a meggyőződésem, hogy a sztrájk csak nagyon rövid ideig fog tartani.

A választójogról pedig így nyilatkozott:

— Azt hiszem, kedden vagy szerdán hozzáfoghatunk a javaslat tárgyalásához. Minden attól függ, mikor végzük a munkánnyal, amely ezt a törvényjavaslatot megelőzi. Ha sikésszülünk holnap, akkor esetleg már hétfőn kezdődik a javaslat tárgyalása, de a viszonyok úgy is alakulhatnak, hogy legkésőbbén kedden, vagy szerdán fogunk hozzá a javaslat tárgyalásához.

Budapestről jelentik: A veszedelmesen közelgő tömegsztrájk hírei közé tartozik az is, mely ma terjedt el a fővárosban, s melyet néhány lap meg is írt, hogy tudniillik a sztrájk idején vonatok sem fognak közkedni. Ezzel szemben munkatársunknak az államvasutak igazgatóságánál a következő felvilágosítást adták:

— A sztrájk idején a vonatok nem fognak megállni. Sőt még a műhelyekben sem fog szünetelni a munka, mert csak szórványosan vannak szervezett munkások s így ha a sztrájk ki is tör, ez csak részleges lesz nálunk.

Budapestről jelentik éjjel: Tekintettel arra, hogy a parlament hétfői ülésén még nem kezd meg a választójog tárgyalását, a sztrájkbizottság mai ülésén elhatározta, hogy a sztrájkot elhalasztják arra a napra, amelyen a választójog tárgyalását megkezdik, tehát keddre vagy szerdára. A sztrájk kitörésének napján a Népszavában proklamáció fogja ezt tudatni, miután a sztrájkbizottság vezető férfjai meg vannak győződve arról, hogy a felhívás után két órán belül az egész vonalon megkezdhetik a sztrájkot.

VÁROS ÉS MEGYE.

Rendőrkapitányi kinevezés. Urbán Iván báró főispán ma arról értesítette Varjassy Lajos polgármestert, hogy az 1886. évi XXI. t. c. 80. szakaszába gyökeredző jogánál fogva a városnál megüresedett rendőrkapitányi állásra Bittner Róbert rendőrfogalmazót nevezte ki március elsei hatálytal. Ugyanígyen értelmű átiratban értesítette a főispán Bittner is a kinevezés megtörténtéről. A főispán a város vezetőségével teljes egyetértésben cselekedett, mikor ezt a rendkívül komoly, törekvő és nagyszorgalmu tisztviselőt juttatta abba a fontos pozícióba, melyben eddig Green Nándor dolgozott és aki maga volt azon, hogy utódjául olyan egyén kerüljön a bűnügyi osztály élére, aki a reá váró igen súlyos feladatnak becsülettel fog megfelelni.

Az új építési szabályrendelet. Az a bizottság, mely a két év előtt életbelépett, de be nem vált építési szabályrendelet revízióját végezte, elkészült munkájával és az új tervezetet beterjesztette a tanácsnak, hogy az illetékes fórumokkal letárgyalassa. A revízió alkalmából több olyan intézkedést hoz javaslatba a bizottság, melyek az építési közönség javára szolgálnak. Fontos, hogy a IV. kerületben jövőre csak 150 négyszögöl lesz a telekterület minimuma az eddigi 200 négyszögöllel szemben, továbbá, hogy kisebb átalakításokra, bontásra, kamra építésre, a mérnöki hivatal és nem a tanács fog engedélyt adni és hogy az építési kérvényhez telekkönyvi kivonat melléklendő, a szakértő alkalmazása okmánnyal igazolandó és ez az engedély nélküli építkezésért szintén felelős, két vagy többemeletes háznál a kapualjában a lakók névjegyzékével el-

látandó levélsekérny alkalmazandó, az I. II. kerületben új építkezésnél aszfalt járdák készíten-dők, pince és szuterén helyiségekben bérházak nem engedélyezhetők. A telek beépíthetőségét az új szabályzat nem százalékokban határozza meg és így a telek kihasználhatósága javulni fog.

Leszerelés?

(Uj békét ajánl a török. — Romániát szorongatják a hatalmak.)

Távírti tudósítás.

London, február 28.

Tewfik pasa tegnap megjelent a külügyminiszteriumban és átnyújtotta Törökország új békejavaslatát Grey államtitkárnak.

Szofia, február 28. Itteni politikai körökben híre jár, hogy Mahmud Sáfet pasa nagyvezér főkereste Giers konstantinápolyi orosz nagykövetet és felkérte, vállalja el a közvetítő szerepét a bolgár kormánytól és igyekezzen rábírní a béketárgyalások megkezdésére. A porta hajlandó Drinápolyt Bulgáriának átengedni és a Midia, Erzenos és Enos közt megvonandó határvonalat elfogadni.

Konstantinápoly, február 28. A gallipoli félszigeten operáló csapatok egy részét újból hajókra szállították s a legközelebbi napokban egy másik, egyelőre még ismeretlen helyre viszik, ahol a török hadsereg újabb energikus hadműveletekre készül. A galatai rakpartról is újabb nagy csapatszállományokat indítanak utnak.

London, február 28. A Daily Telegr. jelenti: A hatalmak együttesen fel fogják kérni a román kormányt, hogy ne csak közvetítést fogadjon el, hanem vesse alá magát döntésüknek is. Ha Románia megmarad eddigi vonakodása mellett, akkor a hatalmak értesítik Bulgáriát, amelyet ez esetben szintén csak a mediáció kötelez, a döntőbíró az azonban nem.

London, február 28. A Daily Mail diplomáciai körökből arról értesül, hogy Oroszország már szombaton megszünteti katonai intézkedéseit s egyidejűleg Ausztria Magyarország is megkezdí Oroszország ellen irányuló katonai intézkedéseit visszavonását. Diplomáciai körökben állítólag rendkívül optimisztikusan ítélik meg a helyzetet s azt hiszik, hogy a monarchia és Oroszország megegyezése után a balkáni béke is hamarosan létrejön.

Bécs: Az osztrák honvédelmi miniszter a tartalékosok elbocsájtása dolgában hozzáintézett válaszokra okvetlenül a jövő héten, legkésőbb csütörtökön, vagy pénteken fog válaszolni. Azokban a körökben, ahonnan ez a hír származik, azt is tudják, hogy a monarchia és Oroszország közötti feszültségnek már alig van nyoma. Ez a honvédelmi miniszternek az interpellációkra adandó válaszában is kifejezésre fog jutni, sőt a miniszter már abban a helyzetben lesz, hogy a legközelebbi teljes leszerelést bejelentse.

Bécsből jelentik: Illetékes helyen semmitsem tudnak arról, hogy Törökország újabb feltételek mellett a nagyhatalmak közvetítését akarja igénybe venni, hogy Bulgáriával a békét megköthesse.

Belgrádból jelentik: Feltétlenül hiteles híre megerősíti azt az állítást, hogy új szerb csapatok mennek Szutari alá. A görög kormány a szerbekkel egyetértően azért terjesztette ki a tengerzár Durazzóig, hogy biztosítsa a szerbek partraszállását. Az utóbbi hetekben Szutarinál több mint 200 szerb és 3000 montenegrói katona esett el.

Belgrádból jelentik: A kormány ma tanácskozást tartott a csatlakozó vasutvonalak kiépítése tárgyában, mely vasutvonalak az Adriai tengerhez fognak vezetni. Ez a tanácskozás összefügg azzal a kérdéssel is, hogy milyen adriai kikötőket válasszon Szerbia, miathogy a londoni nagyköveti konferencia tudvalevőleg Szerbia tetszésére bizta az adriai kikötők kiválasztását.

Tisza István az ellenzékhez.

(Megkezdődik a választójog tárgyalása.)

Távirati tudósítás.

Budapest, február 28.

Hétfőn vagy kedden megkezdődik a magyar képviselőházban a választójogi javaslat tárgyalása, amely hivatva lesz a magyar politikai és társadalmi élet megreformálására. A függetlenségi grófok harsonái azt hirdetik, hogy a kormány, de különösen Tisza István „csendőrszurronnyal igyekszik távoltartani az ellenzékét” a magyar parlamentől, mert így gyorsabban letudja tárgyalni az új választójogi javaslatot. Azok, akik elfogulatlanul szemlélik a magyar politika eseményeit, jól tudják, mennyire valótlanok ezek az állítások. Most azonban a legilletékesebb helyről érkezik cáfolata ennek a rosszakaratu híresztelésnek. Tisza István „Az Ujság” mai számában vezércikkét irt a választóreform parlamenti tárgyalásáról. Az ő ismert, lelkes és gyújtó hatású előadásmódjával világít rá a nagytfontosságú kérdésre és kimutatja szükségességét annak, hogy amikor ilyen epochális törvényjavaslatnak a tárgyalására készül a parlament, annak minden tagja kötelességének ismerje a képviselőházban tartózkodni. Kérő szóval fordul a magyar ellenzékhez, szakítson eddigi harcmodorával és jöjjön be a parlamentbe, mert csak közös akaratával, váltvetett erővel tudhatnak olyan választótörvényt alkotni, amely kielégítheti a lakosság minden rétegét, de amely a magyarságnak is védelmezője lesz. Elismerem — írja Tisza — hogy a kormány javaslatának lehetnek fogyatékségei, mert hiszen tökéletes emberi művet alkotni lehetetlen, de éppen ezért kellene minden képviselőnek a helyén lenni és harmónikus egyetértéssel kellene megteremtteni azt a törvényt, melyen felépül az új Magyarország.

A nők és az antialkoholisták.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az erdélyi száz nőnek ezernél több aláírással ellátott kérvénye érkezett ma a képviselőház elnökségéhez, amelyben a nők választójogának behozatalát kéri. A kérvényben a nők választójogának kritériumai úgy vannak megállapítva, hogy választójogot kapjanak: 1. az önálló keresettel bíró nők, 2. a vagyoni cenzus alapján, 3. az értelmi cenzus alapján a hitvesek és anyák.

Egy másik kérvény az alkoholelutas egyezsületek országos ligája részéről érkezett a képviselőház elnökségéhez. Ebben arra kéri a képviselőházat, hogy vegyen fel a választói reformba olyan rendelkezést, amely szerint a választások napján, valamint az azt megelőző napon a kocsimák és pálinkamérések zárva tartassanak. A kérvényt Neugeboren Emil orsz. képviselő mint a liga elnöke és Dóczy Imre közegészségügyi felügyelő mint vezérigazgató írta alá.

A feministák legutolsó gyűlésén hozott határozat értelmében holnap negy küldöttség fogja felkeresni a kormányt és az egyesült ellenzék vezető férfait. A kormány a parlament kupaletérmeiben fogja fogadni a küldöttséget, melynek szónokait Glücklich Vilma lesz, az ellenzéki vezető férfiak pedig Kossuth Ferenc lakásán fogadják a feministákat, akiknek nevében a politikai bizottság vezetője, Bédy-Schwimmer Róza fogja kifejezni a feminisák álláspontját. A küldöttséghez több országgyűlési képviselő is csatlakozni fog.

A parlamenti tintatartó.

A Hédervary kormány idejében történt, egy viharos obstrukciós ülésen, hogy az ellenzéki képviselők sorából egy vas-tintatartó röpült a miniszterelnök felé, s a fején súlyos sebet ütött. Ebben az ügyben a büntető törvényszéken vizsgálat folyt, mely azzal végződött, hogy Beck Lajos, Hoffmann Ottó, Zakariás János, Mérey Lajos és ifjabb Madarász József képviselők súlyos testi sértésért vád alá kerültek. A főtárgyalás, mint értesülünk, április másodikán és harmadikán lesz Ba.oghy György elnöklésével.

Minisztertanács.

Félhivatalosan jelentik, hogy a miniszterelnökségi palotában ma délután fél ötkor minisz-

teri tanácskozás volt, melyen Lukács László miniszterelnök elnöklése alatt részt vettek az összes Budapesti tartózkodó miniszterek, az új vallás- és közoktatásügyi miniszter Jankovich Béla kivételével, ki akadályozva volt abban, hogy a tanácskozáson megjelenjen. A távollévő földművelésügyi és honvédelmi miniszterek helyett K.zi József báró és Karátsony József államtitkárok jelentek meg. A tanácskozás, melyen folyóügyeket tárgyaltak, hét órakor ért véget.

Budapestről jelentik: A Budapest'er Tageblatt ma aat a hirt közli, hogy a mai minisztertanács elhatározta, hogy a sztrájk idején a kivételes törvényeket fogja életbe léptetni. Ezzel szemben magánúton úgy értesülünk, hogy ez a hír nem igaz, annál kevésbé, minthogy a mai minisztertanács kizárólag folyó ügyekkel foglalkozott.

Betiltott gyűlés.

Székesfehérvárról jelentik: A pátkai választópolgárok a napokban bejelentették a székesfehérvári járás főszolgabírájának, Kálmán Vincének, hogy politikai népgyűlést akarnak rendezni a választójog érdekében. A főszolgabíró a népgyűlést nem engedélyezte és ezt a határozatát a következőképp indokolta:

„A hónapok óta dúló balkáni háború, ebből kifolyólag a Damokles kardjaként fenyegető európai háború esetleges kitörése oly izgalomba hozta az országot, hogy a hatóságnak minden igyekezetével szoros lelkismeretbe vágó kötelessége odatörkedni, hogy ezen izgalom tovább ne fejlődhesék és a további békés hangulat fentartassék. A politika elvonja a gazdákat munkáiktól és így az esetleges népgyűlés a gazdasági életre kárt jelentene. jelen viszonyok között a politikai kérdések tárgyalása népgyűléseken a helyzet komolyságával nem egyeztetendő össze és is ennek tartása rend és béke érdekében nem engedélyezhető”.

A jul áló főjegyző.

— Kádas Kálmán nyugalomba készül. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28

Holnap, március elsején lesz harmincöt esztendeje, hogy Kádas Kálmán, Arad város főjegyzője egy renakivül izgalmas és érdekes választással a város szolgálatába állott, mint polgármesteri fogalmazó és megkezdte köztisztviselői pályáját. Ket jeölt volt a fogalmazói állásra és Kádas is, valamint ellenfele, egy igen tekintélyes aradi uric család sarja, ötvenhét—ötvenhét szavazatot kapott. Atzél Pater főispán siri csendben szólalt meg:

— Azt hiszem Arad város közönségének és egy sokat ígérő derék ifjunak javára teszem, mikor szavazatommal döntöm el a választás sorsát és Kádas Kálmánt, mint aki ötvennyolc szavazatot kapott immár, jelentem ki megválasztott fogalmazónak.

A városnak csatugyan javára történt, hogy Kádast megválasztották, mert szorgalmával e várost igyekezett szolgálni.

Most, hogy elérkezett eme nevezetes dátumhoz a főjegyző, melancholiával fogadta a gratulációkat, akik ma felkeresték és akiktől majdnem bucsut vett a jubiláns.

— Nyugalomba készülök — mondotta — nem pedig az ünneplésre. Az új nyugdíjszabályzat elkészültét várom és ha az ez év január elsejéig visszaható erővel lép életbe, akkor a kihirdetés napján kérem a nyugdíjaztatásom. Ennek a ciklusnak lejártát már nem szeretném a hivatalban bevárni. Elfáradtam a negyedfél évtized alatt, érzem és aztán nem akarom újat állani a fiataloknak.

A főjegyzőt Arad előkelő társadalmának is igen sok tagja kereste fel jókívánságaival és őt magát lepte meg legjobban, hogy életének ennél a jelentős határkövénél akarata ellenére kényszerítették a nyilvánosság elé, amelyet soha sem kerest.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Hol lakik az uram?

— A legújabb aradi válópör. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28.

Izzgatottan, magából kikelve rontott be tegnap este egy elegánsan öltözött hölgy az aradi rendőrségre:

— Azonnal mondják meg nekem, hogy hol lakik a férjem!

A rendőrtisztek összenéztek. Egyikük óvatosan az ajtó felé sompolygott, hogy telefonon elhívja a rendőrorvost és a mentőket. De a hölgy észrevette az óvatos mozdulatot és most már higgadtan szölt az ügyeleteshez:

— Nem kérem! Ne fárasssa magát! Én nem vagyok bolond! X. Y. nak, egy aradi cég ültetve-tőjének felesége vagyok s a legkomolyabban az uram lakását keresem!

— De én nem...

— Ugy! Nem érti a dolgot? Hát majd mindjárt megmagyarázom!

Egy hónappal ezelőtt veszélyesen megbetegedtem s közel lakó szüleimhez utaztam, ahol gondosabb ápolásban részesültem. Ma érkeztem haza s egyenesen lakásomra hajtottam. A lakás zárva volt, de meglepetésemre férjem névtáblája is hiányzott az ajtóról. Azonnal elmentem ahhoz a céghez, ahol férjem alkalmazva van, de amint betettem a lábamat az ajtón, a jó madár a hátsó kijáraton keresztül megugrott. Én utána mentem s el is csíptem. Kérdőre vontam erőlyesen, s akkor kijelentette, hogy amíg én beteg voltam, elköltözött a lakásból! Hogy hová, azt nem akarta megmondani s még akkor sem árulta el, amikor neki estem és összekaroltam az arcát. Hát most tessék nekem megmondani, hogy hol van most bejelentve a férjem.

A rendőrségen kikeresték a lakáscímet s az aszszony diadalmasan távozott. Felkereste férje új lakását, az ajtót kinyitatta lakatossal, letelepedett a szalónban s várt.

A türelem megteremtette gyümölcsét. Egy óra múlva megjelent a férj. De nem egyedül. Nem is egyik barátja volt vele. Sőt ellenkezőleg egyik barátja!

A legitim feleséget ez teljesen kihozta sodrából. Előbb a nőt kergette ki lakásából, azután férjével számolt le. Leszámolás közben a szemtanúk állítása szerint nem csak szavakkal inzultálta a férjet. A nagy leszámolás után pedig visszautazott szüleihez, de előbb beadta a válópört férje ellen.

§ Régi büntény. Ezelőtt hat évvel, 1907. év tavaszán, Kézdiszentkereszt községben fejszecsapások által meggyilkolva találták Zonda Tamást. A meggyilkolt hatalmas, atléta termetű ember volt s halála annakidején óriási feltűnést keltett az egész környéken. Csakhamar letartóztatták Rettegi David, Zonda István és Bandi Mihály kérdívásárhelyi lakosokat, akiket Zonda Mihály meggyilkolásával gyanúsítottak. Rettegit és Bandit később bizonyítékok híján szabadon bocsátották, de Zonda Istvánt az esküdtségi bíróság életfogytiglani fegyházra ítélte. A bír. Kuria a büntetést tizenöt évi fegyházra szállította le s Zonda az illavai fegyházban megkezdte büntetésének kitöltését. Zonda a fegyházban folyton azt hangoztatta, hogy aratlanul s a fegyház plébanosának közbenjárásával került a fegyenc újrafelvételi kérését a bírósághoz juttatni. A bíróság azonban az újrafelvételnek nem adott helyt. Zonda nem nyugodott meg sorában, hanem hivatozott egy cipészlegényre, kinek nevét nem tudta megmondani, de azt állította róla, hogy szemtanuja volt a gyilkosságnak s ez tudja, hogy a gyilkosságot nem ő, hanem Rettegi David követte el. Velelőntül ez a cipészlegény is az illavai fegyházba került s most már a fegyenc újból beadta újrafelvételi kérését, melynek a marosvásárhelyi bír. ítélőtanácsa helyt is adott. Kihallgatták Szabó Béla cipészlegényt Kézdiszentkeresztben, aki a falu lakossága előtt reámutatott a gyilkosra, Rettegi Dávidra s elmon-

dotta a gyilkosság történetét, hogy Rettegi Dávid vágta le kétszeri fejszeczapással Zonda Tamást. Az ügyben a mostani közdivásárhelyi esküdtszéki cikluson 6 napig tartó tárgyalás után az esküdt bíróság 1918. február 25-én a kihallgatott százötven tanu vallomása alapján az esküdtek verdictjére Zonda István szándékos emberölés bűntette miatt 8 évi fegyházra ítélte, melybe az eddig eltöltött 6 évet beszámítottak vette.

§ Kinevezés. Az igazságügyminiszter Borlódán György aradi járásbírói és Boda Ferenc aradi kir. törvényszéki irodakezelőt iradatizsokké nevezte ki.

A kártya áldozata.

— Hamis váltók tömege. —

Távirati tudósítás.

Szeged, február 28.

Wechsler Ödön 32 éves fakereskedő és az alkalmazottja, Mojzes Géza 29 éves magánhivatalnok a szereplői annak a bűntudatnak, amelyben ma itélkezett a szegedi törvényszék. A királyi ügyészség tíz rendbeli okirathamisítással, csalás és sikasztással vádolja őket. Mojzes két évig volt alkalmazásban Wechslernél, míg a múlt év tavaszán — a vádirat szerint — kiderültek bűnös manipulációi. A fiatal, szimpatikus ember a kártya áldozata.

Mojzes Géza a kávéházak zöld asztalai mellett osztotta el azokat a finom százashankókat, amelyeket a 180 koronás fizetéssel alkalmazott ember bűnös uton szerzett meg. A vád azt mondja, hogy Márton István billiárdgyáros nevére váltókat hamisított, még pedig a főnöke: Wechsler fakereskedő megbízásából. *Mintegy ötvenezer koronával károsította* ekként meg a billiárdgyárost, aki mikor rájött a [névével történt visszaélésre, feljelentette Mojzes Gézát, akit múlt év májusában letartóztattak. Később kiderült, hogy Wechsler is részese az alkalmazottja manipulációjának, azért ellene, mint tettestárs ellen indult meg az eljárás.

Wechsler eleinte úgy tudta palástolni a bűnben való részességét, hogy sikasztás és csalás miatt följelentette Mojzesét. Alkalmaztatása idején ugyanis mintegy *hatezer koronát sikasztott* el tőle Mojzes. A vizsgálat során több károsult is jelentkezett. Simon István, Bayer Lajos, Ótót Béla és Szűts Menyhért szegedi lakosok nevével is visszaélt a Wechsler—Mojzes együttes.

Mojzes múlt év május 28-ika óta vizsgálati fogságban áll. Szuronyos börtönőr vezette föl a tárgyalásra. A vádiratot olvasták föl, amelynek anyaga röviden ez:

Mojzes Géza terhelte 1911. és 1912. évek folyamán 2 darab 900 koronás, 5 darab 500 koronás és 1 darab 600 koronás váltóra Wechsler Ödön megbízásából Márton István billiárdgyáros nevét — ennek tudta és beleegyezése nélkül — elfogadói minőségben ráhamisította. Wechsler pedig a váltókat kitöltötte és leszámítottatta. Ugyanígy cselekedett két darab 900 koronás váltóval is, csak hogy ezekre Bayer Lajos és Simon István neve került. Vádolja aztán a vádirat Mojzes Gézát azzal is, hogy kit Wechsler, a főnöke pénzfőlvételre is főjogosított, a kezéhez jutott pénzből 6148 korona 38 fillért elsikkasztott. A vádirat szerint Mojzes a kétféle csalást akként követte el, hogy Márton István koholt megbízásából egy ízben 1000, másodízben 150 koronát csalt ki Wechslerrel s ezen összegeket is a saját céljaira fordította.

Az elnök ezután először Mojzeset hallgatta ki:

— Bűnösnek érzi magát?

— Nem, de beismerem, hogy az üres váltóblankettákra én hamisítottam rá Márton és a többiek nevét, de ezt Wechsler megbízásából tettem.

Elmondja azután, hogy Wechsler őt eleinte könyvelőnek alkalmazta, de később ügyökhént

szerepelt nála, iradai teendőket nem végzett, csak üzleteket kötött, amelyek után percenteket kapott. A váltóitól pénzfőlvételre föl volt jogosítva, ezekkel Wechslernek számolt el.

Wechsler Ödön kihallgatása következett ezután. Beismeri, hogy a szóban forgó váltókat a szükséges kellekekkel ő látta el, a pénzt föl is vette, de nem tudta, hogy az aláírások hamisak. Többje, hogy ő utasította volna Mojzeset a hamisításokra. Mojzes azért hamisított, mert az időroktól járó pénzt elsikkasztotta és másépp fedezni nem tudta. Márton István aláírását nem ismeri, tehát nem tudta, hogy a váltó hamis.

Elsőnek Márton István billiárdgyárost hallgatták ki, aki terhelő vallomást tett Mojzesre.

Azután folytatták a tanukihallgatásokat. Bayer Lajost, Simon Istvánt, Gál Mihályt, Márton Istvánét, Reiser Ferencet, Márton Lujzát, Mojzes Gézánét, Petri Gézát, Róza Izidort, Czeglédi Lajost, Baranyai Mihályt, Csányi Istvánt, Varga Sándort, Nagy Károlyt és Rózenberg Jánost.

A bíróság késő éjszaka hozta meg ítéletét. Mojzeset 2 évi börtönre ítélte, de Wechsler fölmentette, mert nem volt ellene bizonyíték.

Az agyonlőtt gyárvezető.

— A tettest letartóztatták. —

Távirati tudósítás.

Lugos, február 28.

Jelentette az *Aradi Közlöny*, hogy Assael János aradi származású művezetőt a katonák gyakorlatozás közben agyonlőtték. A szerencsétlenségről új és meglepő részletek érkeznek Lugosról. A jelentés így szól:

A lugosi Tóth Elek-féle lakatozárugyár tegnap reggel kiküldötte három alkalmazottját, névszerint: Assael János gyári művezetőt, Vass Bálint és Mihalec Mihály lakatosgepéket a közeli Szarazán községbe, elvéllalt munkák teljesítésére. Az említettek Jankovits György szekeren vitették magukat a község felé. Azonban a lugosi nyolcadik gyalogezred ugyanezen nap harcserű lövészetet tartott a Kukuiba nevű dűllön. Az országot mentén természetesen biztonsági őrk voltak felállítva, ezek közé tartozott Szappanos Lajos póttartalékos is.

Szappanos éppen egy gyalogló parasztot tesékelte ki a völgyből, midőn észrevette, hogy kocsin négy férfi hajtat gyorsan az országúton. Szappanos felszaladt a hegyre és „állj!” kiáltásokkal akarta visszatartani az utasokat. Am a szaladó kőstona láttára a *lovak megbokrosodtak és futásnak eredtek*. A póttartalékos, aki jól tudhatta, hogy a legközelebbi őr amugy is feltartóztatja az utasokat, lehet, hogy az esetleges büntetéstől való félelméből lekapta válláról a fegyverét és egy éles lötlényt lött a kocsin ülőkre.

A golyó a 36 éves Assael János művezető jobb fületövénel behatolt az agyába és azt szétrombolva, balszemét is kilöve, a szemüregben jött ki. Assael holtan fordult le a szekérről. A lovak a lövéstől még jobban megijedtek és mintegy 70 méternyire szaladtak, ahol az őrk állították meg a szekeret. A szerencsétlenségről nyomban jelentést tettek és egy vegyes bizottság szállott ki a színhelyen az eset megvizsgálására. E bizottságban résztvettek polgári hatóság részéről: Halász Dezso rendőrkapitány és Hüppich Ignác dr. tisztiorvos, a katonai hatóság részéről: Vásárhelyi Géza százados, Gedeon János főhadnagy és Börcs-házy Béla ezredorvos. Az eddigi vizsgálat folyamán megállapítást nyert, hogy Szappanos Lajosnak nem állott jogában fegyvert használni. Részben hibáztatják Jankovits György szekeret is, mert nem ügyelt az őr kiállításaira. Ez utóbbi azonban azt állítja, hogy kiáltást nem hallottak.

A katonai hatóság Szappanos Lajos pórtartalékost letartóztatta.

Mit beszélnek a folyosón?

— A traccsoló politika. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 28.

A politika ma a képviselőház folyosóján csak a tegnapi eseményein kerdőzött, a míg egy kis mai elevenéget hozott az a rég nem hallott hír: ellenzéki beszéd lesz a Házban.

A kiszagdák pártja eddig ha nem is csatlakozott az ellenzéki pártok szövetségéhez, szolidaris volt vele abban is, hogy nem vett részt a Ház ülésein. Ma reggel azonban megjelent a Házban a párt elnöke, Szabó István nagyatádi képviselő, a hóna alatt nagy iratesomóval. Egyik hírlapíró megkérdezte tőle, hogy részt vesz-e a mai ülésen?

— Igen, felelte a kiszagdapárt vezére, sőt föl is szólalok. Amint tudja, az osztatlan legelőkről szóló törvényjavaslat van napirenden és én tudom, hogy ez a kiszagdákra nézve milyen fontos dolog. Én elvégre elnöke vagyok a kiszagdák országos szövetségének, és nem nézhetem, hogy szó nélkül megszavazzák a javaslatnak olyan rendelkezéseit is, melyek a kiszagdákra nézve nagyon sérelmesek.

— Nagyon nehéz helyzetben vagyok, de választóim kényszerítettek arra, hogy bejőjsek a csonka parlamentbe és felszólaljak az osztatlan közös legelőről szóló törvényjavaslatban. Ki fogom fejteni, hogy az ellenzék távolmaradását illetőleg teljesen osztom az ő álláspontjukat, de keletlen polgársága, a somogy megyei kiszagda egyesület, a magyarországi kiabirtokosok országos szövetsége, részint szóval, részint írásban gyűléseken hozott határozatokkal rákényszerítettek arra, hogy felszólaljak a javaslatnál. E kényszerítő határozatok elől kitérnem nem lehetett. Ismétlem, megjelenésemnek semmi politikai célzat, vagy mellékze nincs. Én nem vagyok műellenzéki.

Szabó Istvánon kívül egy másik ellenzéki képviselő is megjelent ma a Házban: a Kossuth-párti Sennyey Miklós, a királybelmeci kerület képviselője. Láthatólag nagyon idegenül érezte magát, egyedül sétálgatott a baloldali folyosón s nem kereste a munkapártiakkal való érintkezést sem. Sennyey különben megválasztatása óta ma volt benn másodszor a képviselőházban. Pártja az obstrukció s később a parlamenti dulakodások idején hiába szólította föl ismételtén, hogy jöjjen Budapestre s teljesítse ellenzéki kötelességét, Sennyey a sok hívásra egyszer jelentkezett, akkor is csak éppen benézett a Házba, került fordult s eltávozott. Időközben aztán otthagya a Kossuth-pártot. Sennyey ma napirend előtti felszólalásra kért engedelmet Tisza István gróftól s azt meg is kapta.

Féltizenegykor még üres az ülésterem. Az első érkezők: négy román nemzetiségi képviselő. Mind a négy a közepén lévő bejárónál helyezkedik el, — és nem ok nélkül. Itt szokott bejönni Balogh Jenő igazságügyminiszter. Pár perc múlva elő is tűnik a nehéz függöny mögül a miniszter magas, szikár alakja. A románok azonnal körülveszik: panaszuk van az osztatlan legelőkről szóló törvényjavaslat miatt és bizonyos módosításokat óhajtanának. Néhány perc még és már kezdődik az ülés. A miniszter idegesen hallgatja őket, majd félbeszakítja őket:

— Hogyne, hogyne, csak hogy jó lett volna, ha előbb méltóztatták volna szólni... Menjünk a szobámba.

És a miniszter visszavonul a román képviselőkkel. A dolog azonban nem lehetett nagyon életbevágó, mert három perc alatt végezett velük.

Egyik ellenzéki újság ma azt a hírt közölte, hogy a munkapárt s a képviselőház elnöksége

puccsra készül a választójogi javaslatot a szombati ülésen öt perc alatt sommásan megszavaztatja s így a védőreform mintájára intézi el ezt a javaslatot is. Erre a lépésre azért szánta volna el magát a kormány és Tisza István, hogy elébe vágjon a hétfői általános sztrájknak s a szociálistákat és az ellenzékét befejezett tény elé állítsa.

Megkérdezték Beöthy Pált, a képviselőház elnökét, hogy mi igaz ebből a híresztelésből.

— Képtelen és fantasztikus híresztelés az egész, mondotta az elnök. Jót nevetünk rajta. Hogyan lehet még csak föl is tenni Tisza Istvánról, hogy ilyen eszközzel akarja tető alá juttatni a választójogi javaslatot. Hiszen Tisza István, mint azt ma egy cikkében újra kifejtette, közmegelegedésre szeretné a reformot elintézni, ilyen parlamenti csiny pedig csak újabb izgalomra és nyugtalanságra szolgáltatna okot. A sztrájkot nem féljük, sőt örülünk neki, hogy ezzel a mumussal végre leszámolhatunk.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Szombat: *A lengyel menyecske*, operetta. Új betanulással. (A. bérlet.)

Vasárnap: Délután: *Gül Baba*, operetta. Este: *Ingyenélők*, népszimfonia. (B. bérlet.)

* **Biró Lajos új darabja.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A Magyar Színházban érthetően nagy érdeklődés közepette ma este mutatják be *Biró Lajos új darabját*, melynek „Tavaszi ünnep” a címe. A kitűnő író darabjának első felvonása mindjárt lekötötte a premier közönségének érdeklődését, nagyban emelte azonban a hatást a bravuros technikával felépített második felvonás, amely után tiszter hívták ki a szerzőt. A harmadik felvonásban esik a darab cselekménye s a közönség érdeklődése is ellanyhult. A főszereplőket: Gombaszögi Fridát, Cs. Aczél Ilonát, Csörtöst és Törzsöt szintén ünnepelte a közönség.

* **A színigazgató közlései.** *A lengyel menyecske* reprise. A tavalyi színházi szezon egyik legsikerültebb operett-bemutatója, *A lengyel menyecske* volt; Jean Gilbernek, az Ártatlan Zsuzsi komponistájának műve volt ez a pompás operett, amely igen nagy tetszésre talált akkoriban. Az aradi színház igazgatósága tervbevette a régebbi operettalágerek felelevenítését; ennek az akciónak első lépése a *Lengyel menyecske*, amely szombaton kerül színre teljesen új betanulásban, új szereposztással, a főbb szerepök Diósy, Nógrádi, Benkóné, Huszár, Gyöző, Hajdútska, Polgár, Várnay, Herold lesznek. — **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután a legpompásabb magyar daljátékok egyike, a *Gül-Baba* kerül színre; az operetta, amely Martos és Huszár munkája, még ma is kedvelt műsordarabja az ország vidéki színházainak s Aradon mindenkor igazán nagy sikert ért el. A vasárnap délutáni előadásán is Gábor diák szerepét Rontay Boriska adja, míg Mujkó Gyöző lesz; a többi főbb szerepeket Herold, Nógrádi, Benkóné, Balázs, Hajdútska játsszák. — **Hétfőn** este a Milliódos kisasszony kerül színre, a két vezető szerepben Diósy Nusival és Kállay Jolánal. — **Róza néni.** A budapesti Magyar Színház az idei szezonban egyik legnagyobb sikerét. *Lengyel Menyhértnek*, a kiváló világszerte ismert magyar írónak új vígjátékával érte el. A darab címe *Róza néni*, a meseje is igen érdekes. Az aradi színház erősen készül a bemutatásra, amely a jövő hét keddjén lesz.

* **Gyermekelőadás az Urániában.** Szombaton délután fél négy órakor kitűnően összeválogatott műsorral gyermekelőadás lesz az Urániában félhétóránál. A műsor keretében természetesen szerepel *Bandika*, a bájos gyermek színes is, aki éppen most aratja a budapesti Royal orfeumban sikereit. A többi szám egytől-egyik elsőrangú látványos és humoros kép, amelyek minden bizonnyal ki fogják érdemelni a gyermekelőadás közönségének tetszését.

* **A színigazgató „kihág.”** Megirtuk, hogy a rendőrség feljelentésére Szathmáry Béla dr. kihágási bíró megindította az eljárást *Diósy Nusi* ellen, mert egy délutáni előadásán az égő gyujtót nem egy vízzel telt edénybe, hanem a színpadon dobta el. A primadonna ezt tagadta, kijelentette, hogy a színpadon nem volt alkalmas edény. A rendőrbíró ekkor Szendrey Mihály színigazgató kihallgatását rendelte el és az eljárást ellene indította meg, mert a színház tűzbiztonságáért elsősorban ő felelős. Ma délelőtt jelent meg Szendrey a kihágási bíró előtt és kijelentette, tanukkal tudja igazolni, hogy minden óvintézkedés megtörténik a színpadon a tűzveszély elhárítására és az említett előadás közben is gondoskodtak arról, hogy víz legyen, ahová az égő gyujtót a primadonna eldobhatta. Szathmáry dr. úgy döntött, hogy nem hallgat ki erre vonatkozólag tanukat, mert a tűzoltók, akik eskü alatt szolgálnak, ennek az ellenkezőjét jelentették. Beigazolván látta a feljelentésben foglalt vádat és ezért az igazgatót negyven korona pénzbüntetéssel sújtotta.

* **Király Ernő vendégszereplése.** A jövő hét három napján *Király Ernő*, a Király színház énekes-bonviványa vendégszerepel Aradon. Csütörtökön, pénteken és szombaton lép fel *Király Ernő*, akit az aradi közönség már előbből is igen jól ismer. Az Évában, Leányvásárban és a Kis grófnak fog vendégszerepelni Király.

* **A hetes vonat titka.** (Detektívdráma az Apollóban) Az Apolló színház kiválóan szerencsés a detektív-képek bemutatásában. Amit a kinematográfia e téren csak produkált valami kiváló, nagyszerűt, azt az Apolló a leggyorsabb tempóban, hamarosan be is mutatja. S minden detektívaláger a legteljesebb tetszést, rajongó csodálattal váltja ki a publikumból. De a sok kitűnő képek között az első helyet mindenkor azok a detektívdrámák foglalják el, amelyekben Nat Pinkerton, a kiváló amerikai detektív játssza a főszerepet. A ma este bemutatott kép, *A 7-es vonat titka* még a Pinkerton képek között is kiváló. Zsufolásig megtörtént nézőtér előtt folyt le a premier s a közönség lélekzetvisszaléjva, csendben, izgalmaiktól lenyűgözve leste a film lepergését. Valóban csodálatosképpen tükröződött vissza a kiváló detektív csodálatos szerialitása, amellyel a rejtélyes ügyet kibogozta s a valódi gyilkosnak nyomára jutott. Lenyűgöző erővel hatott a közönségre ez a hatalmas detektívdráma, amely szombaton is színrekerül az Apollóban. 177

* **Dr. Gar el Hama sikere.** Soha még film olyan emlékeztető nagy sikert nem aratott, mint az Urániában ma bemutatott dr. Gar el Hama című detektív-sorozat harmadik része. Zsufolásig megtörtént valamennyi előadásán a közönség az Uránia színházat, de sokkal többen voltak olyanok, akik nem kaptak helyet s így kénytelenek voltak távozni. A közönség várakozását ez a grandiózus kép teljesen kielégítette: szinte hihetetlen dolgok történnek itt a filmen, a szenális gonosztevő s a detektívek nagyszerű harca páratlanul izgalmas s minden részletében érdekesítő. A publikum sajnos megtapotta a nagyszabású filmet, amely feledhetetlen benyomást gyakorolt mindenkire. Habár az Uránia igazgatósága csak igen nagy áldozatok árán tudta a szenzációs Nordisk képet a gyártól elsőnek megszerezni, a helyáratat még sem emelték fel. 177

* **Anatole France 2 legnagyobb sikerű műve:** Az Istenek szomjaznak és a „Pinguinek szigete” egyenkint 1 kor. 90 fillérért Kerpel Izsó könyvkereskedésében kapható.

SPORT.

+ **Aradi tornászok összejövetele.** Az Aradi Torna Egyesület vezetősége legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy a társas érintkezés ápolására és a tornász szellem művelésére minden hónap első szombatján társas összejöveteleket rendez. Az első március hó 1-én (szombaton) este 8 órakor a Központi szálloda szeparéjában tartják meg, melyre a tagokat ezuton is meghívjuk. Az elnökség.

Hatvany-Deutsch báró hagyatéka.

— A milliomos cég és a család tervel. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 28.

Egy hete a családi sirboltban pihen már *Hatvany Deutsch Sándor* báró. A nagy Hatvany-cég már ismét teljes hatalmával és féltelmes erejével künn van a piacon, aktivitását még a gyásznapok sem szüneteltették. A ház szoliditásának és impozáns közgazdasági erejének legjobb bizonyítéka, hogy a közgazdasági világnak iránta való tiszteletét és bizalmát a cégfő váratlan halála sem érintette, holott köztudomásu, hogy a cég élető erejét a Sándor báró üzleti szerialitása, frappáns ötletessége és páratlan energiája adta meg. De halála után éppen olyan szilárdan áll a ház, mint valaha.

Hatvany-Deutsch Sándor báró után csakugyan nem maradt végrendelet. Mindössze egy rövid és intim vonatkozásu hagyakozást találtak a hátramaradt irások között, amely emléktárgyak és családi apróságok fölött rendelkezik. *Ez három évvel ezelőtt kelt.* Néhány följegyzés maradt ezenkívül, egynek nincsen jogi ereje, de a család szigorúan tiszteletben tartja valamennyit. Pedig némelyik ilyen följegyzésből valóban úgy kell kibetűzni, hogy az elhúyt bárónak mi lehetett vele a szándéka.

A cég vezetőségében a báró halála után csak a természet rendje szerint való változások adódtak. Beszélnek ugyan hatalmi elto'odásokról, mindez azonban alaptalan mendemonda. A cég tagjai most a következők: *Hatvany Deutsch József* báró, *Hatvany-Deutsch Béla* báró, *Hatvany-Deutsch Ferenc* báró, aki most lépett be és *Hirsch Albert* dr. Hirsch eddig is tagja volt a cégnek, de most kölcsönös megegyezés alapján nagyobb arányu részesedése lesz. *Hatvany Deutsch Lajos* báró, az ismert író és esztéta, nem lett tagja a cégnek; őt hajlandóságai másfelé vonzzák. Az üzleti élet egy ismert embere, aki a családhoz igen közel áll, a cég kebelében beállott változásokról a következőket mondta:

— A báró halálával *harminc millió korona* vagyonszállt az örökösökre. Az örökségen a három gyermek egyenlő részben osztozik. Végrendelet nem maradt. A cég kebelében és tiszteletében legfeljebb olyan változásokról lehet beszélni, amelyek önként adódnak. Az egyik változás az, hogy Hirsch dr. nagyobb arányban részesedik, a másik az, hogy a cég természet szerint *domináns tagja József báró*, a ki most a cég tagjai közül a legidősebb. Egyébként a cégnek semmi terve és semmi akciója nem változik, minden halad a maga eddigi útján. A tisztikarban semmi változás nincs.

Sokan megkockáztatták a tőzsdén azt a vélekedést, hogy az új cégalakulás csak hasznára lesz a cégnek, mert az üzletei ezentul mentek lesznek a Sándor báró sokszor tulságosan temperamentumos vakmerőségétől. A család ügyeiben nagyon avatott forrásból azonban azt a feleletet adták erre a vélekedésre, hogy Sándor báró üzleti vakmerősége csak látszólagos volt. Lépései, ha külső színben merésznek látszottak is, belülről mindig a szolid, biztos üzletember élesen látó logikáját hordták magukban. Merészség tehát ezentul is éppen úgy lesz, vagy nem lesz, mint a hogy eddig volt, vagy nem volt.

A Hatvany-ház családi életében sem változik semmi. Az özvegy megtartja a lakását, a család tagjai állandóan érintkeznek egymással és változatlan közöttük a harmónia, amely a családnak eddig is legnagyobb ereje volt.

Válopör párbajokkal

— Uj részletek Madarassy-Beck Gyula ügyéről. —

(Fővárosi levél.)

Budapest, február 25.

Irt már az *Aradi Közlöny* arról a válopör-ről, amely *Madarassy-Beck Gyula* báró és felesége *Guttman Lili* között folyik. A pörből legutóbb két kardpárbaj lett. Az ügyet a lapok csak homályos részletekkel tárgyalták. Most azonban a *Pesti Futár* világosan megírja ennek a nem mindennapi pörpatvarnak intim részleteit is.

Madarassy-Beck Gyula báró és *Guttman Lili* válnak — írja a lap. — Hónapok óta folyik a válopör, fantasztikus pöriratok, kényesnél kényesebb válókok egymást kergetik a válopörben, melyet a báró indított neje ellen. Budapest minden nevesebb ügyvédje megkísérelt már egyezséget teremteni a válófelek között, de nem sikerült senkinek. Ügyvédek veszekedtek, detektívek száguldtak, bírók tárgyaltak, családtagok értekeztek és már többször úgy állt a dolog, hogy békében lehet elválni, de utolsó percben, a szerződés aláírása előtt, mindig hajótörést szenvedett a kiegyezés. Nem anyagiakon mult a dolog. *Beck Gyula* felajánlotta, hogy visszafizeti a hozományt, sőt tekintélyes tartásdíjat is fizet a bárónénak, sőt abba is belement, hogy a két kis leány a mamájuknál marad, míg férjhez nem megy a mama, a báróné egyszerűen nem akart válni. Mindez még peren kívül történt, családi tanácskozásokon és ügyvédek értekezletein.

Mikor *Beck Gyula* látta, hogy békésen nem intézhető el a válás, peres utra terelte az ügyet és adatokkal próbálta igazolni, hogy a házastársi közösséget nem tarthatja fenn a bárónéval. Kéri adatai alapján kimondani a válást s a gyermekeket elvenni anyjuktól. A bárónak három ügyvédje van: *Várkonyi Oszkár*, *Barta Ödön* és *Fuchs Jenő*. A pörben eddig három tárgyalás volt. Az elsőn a báró terjesztette elő kifogásait neje ellen, becsatolván a bizonyítékokat és egész seregét a tanuknak, akiknek sorában szállodai pincérek, söfförök, komornák, mások, sőt neves gavallérok is szerepelnek.

Ez a tárgyalás, melyen a felek nem voltak jelen, csak ügyvédek szerepeltek, már bizonyos kínos hangulatban folyt le. A báróné ügyvédje, *Baracs Marcell* és *Fuchs Jenő* között kis nézeteltérés történt, mely azonban esandesen elintéződött.

A második tárgyaláson, mely két hét előtt történt, *Baracs* a báróné nevében a legsúlyosabb sértésektől hemzsegő iratott adott be a báró ellen, de nemcsak a báró ellen, hanem a pöriratban a báró elhalt szüleiéről is sértések foglaltak, azt mondja a báróné, hogy a bárónak a szülei is rossz házasságot éltek és már csak azért se lehet, hogy a bíróság *Beck Gyulának* ítélje oda a gyermekeket.

A beadványt a tárgyaláson felolvasta a bíró. *Beck Gyulát* *Barta Ödön* és *Fuchs Jenő* olimpiai világbajnok képviselte, a báróné nevében *Baracs* volt jelen. Annál a passzusnál, mely az elhalt szülőket sérti meg, *Fuchs Jenő* odaszólt *Baracs*-nak: „remélem, ezt a szennyíratot mint ügyvéd nem szignálta”. *Baracs* először nem szólt semmit, azután azt mondta, hogy szignálta, mire *Fuchs Jenő* azt mondta, hogy sajnálja, hogy feltételezte *Baracs*-ról azt, hogy nem szignálta. *Baracs* ezért a sértésért nem a vívóbajnokot provokálta, hanem *Várkonyi Oszkár* dr., aki viszont kijelentette, hogy tessék *Fuchs*-ot elövenni a sértésekért, neki semmi köze ahhoz, ha a pörben szereplő másik ügyvéd megsérti *Baracs*-ot. A segédek nem tudtak megállapodni, mire fegyverbírótság állt össze s a bíróság kimondta, hogy *Várkonyi*, akinek tulajdonképpen helyettesse *Fuchs*, köteles verekedni.

Meg is verekedtek, *Várkonyi* könnyen megsérült.

Azután *Baracs* provokálta *Fuchs*-ot is. Szintén párbaj lett az ügyből, az első összecsapásnál *Baracs* sérült meg, a fején kapott könnyebb sebet, melyet az orvos két öltéssel varrt be.

Még egy affér lett az ügyből. *Beck Gyula* levelet intézett *Baracs*-hoz, melynek tartalma körülbelül így szól: hogy *Baracs* az ügyvédi immunitás bő köpenyegébe burkolva megáéva teszi egy beteg arszony vádjait, azt elnézi neki a báró. De, hogy ebbe a rettenetes ügybe belekeveri a báró elhalt szüleit, apját, aki a legkülönb, legderekebb ember volt a anyját, aki igazi áldott, jó lélek volt, ezt becstelenségnek tartja.

A báró elküldte a levelet *Baracs*-nak, aki segédeivel megtárgyalván a dolgot, úgy döntött, hogy nem engedi lovasias utra terelni az ügyet, s, mint ügyvéd, a fele érdekeit képviseli, szignálja a fél beadványait, az ügy a kamara elé tartozik és nem visóterembe. És a kamara elé vitte az ügyet.

Arad világitása az általános sztrájk alatt.

— Valótlan híresztelések. —

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, február 28

A hétfőn megkezdődő politikai tömegsztrájkra nemcsak a munkásság, illetve a szociálista szervezetek tesznek előkészületeket, hanem a hatóságok is, amelyek elsősorban a közüzemek zavartalan menetét akarják biztosítani a sztrájk tartamára is. Aradon különböző, előzetes rosszakaratu vész hírek terjedtek el arról, hogy a sztrájk napjaiban világitás és ivóvíz nélkül marad a város, mert a gázgyár, villanygyár és vízvezetési telep munkásai is csatlakoznak a sztrájkolókhoz.

Bármilyenek is legyenek a sztrájk méretei — előre még azt sem lehet tudni, hogy vidéki városokban, például Aradon a mindennapi élet szükségleteiben észrevehető lesz-e az általános sztrájk — annyi bizonyos, hogy sötétség és vízínség nem fogja sújtani a város polgárságát. Erről gondoskodik elsősorban a rendőrhatalóság, a mely megfelelő őrizettel biztosítja a dolgozó közüzemek munkamenetét mindenféle terrorizmussal szemben. Természetes, hogy az illető üzemek vezetősége már előre tájékozódást igyekezik szerezni arról: milyen helyzettel áll szemben a sztrájk kitörése után. Ezek az előzetes értesülések megnyugtatók: gáz és villamos világitás, vízvezetési víze elegendő lesz Aradnak a sztrájk napjaiban is.

Mellinger József, az *Aradi* villamossági részvénytársaság igazgatója ezeket jelentette ki:

— Azt hiszem, biztosra is veszem, hogy a villanytelep belső üzemében nem okoz fennakadást a tömegsztrájk. Munkásaink nem tartoznak szociáldemokrata szervezetekhez és munkájukban esetleges terrorizmussal sem lehet meggátolni őket, mert a telepre idegenek nem hatolhatnak be. Az áramtermelés és áramszolgáltatás tehát várakozásunk szerint zavartalan lesz, legfeljebb a külső munkásokat, a tíz-tizenkét szerelőt tudják sztrájkba vinni a tömegsztrájk szervezői. Vezeték szerelést, javítást tehát nem tudunk végezni a sztrájk alatt.

A gázgyár igazgatóságánál a következőket jelentették ki:

— Szociáldemokrata szervezetekhez tartozó munkásaink nincsenek, tehát tudomásunk szerint egy emberünk sem vesz részt a hétfői munkabeszűntetésben. Akadálytalanul folytathat üzemünk, de különben három-négy napra elegendő tartalék gáz készletünk is lesz, úgy, hogy a gázvilágitásban nem lehet fennakadás. Telepünket, a gáztartályok

ban felhalmozott gázt valószínűleg katonaság fogja őrizni.

A vízvezeték zavartalan üzeméről *Szathmáry Károly* gépüzemigazgató, a vízvezeték zárgondnoka így nyilatkozott:

— A vízvezetési telepen csak kevés munkás van, akik állandó alkalmazásban állanak és tudtommal nem tartoznak a szociálista szervezetbe. Amennyire előzetesen meggyőződhettem: nem lesz befolyással az általános sztrájk a vízszolgáltatásra. A vízmű a sztrájk alatt épügy működik, mint ma.

HIREK.

— Ki lesz Albánia királya. *Trieszt*-ből jelentik: Holnap ül össze az albán kongresszus, melyre ma estig már ötszáz delegátus érkezett. A tárgyalásokat három napra tervezik és követelni fogják, hogy *Szkutari*, *Janina*, *Üszküb* és *Monasztir*, valamint azok a vidékek, ahol kucolálhok laknak, Albániához csatoltassanak. Az új Albánia alkotmányos királyság lenne, uralkodójának a Bourbonok közül valakit, vagy az angol uralkodóház egy tagját szeretnék megnyerni.

— *Pertik Ottó* dr. meghalt. *Budapest*-ről jelentik: Nagy veszteséget jelent az a gyász, amely a mára virradó éjjel a magyar tudományos élet fölött szárnyat bontott. A *Ferenc József*-rakodóparton lévő lakásában éjjel fél egy órakor *Pertik Ottó* dr. egyetemi tanár, udvari tanácsos halt meg, aki orvosi tudományunknak egyik díszje, Európára szólóan hírneves büszkesége. Egy munkában, segítségadásban, kutatásban eseményes élet zárult le, egy jótékony, emberséges, igaz lélek szállott el. A professzor az utóbbi időben betegeskedett s a napokban imponáló mértékben nyilvánult meg az a becstülés és szeretet, amely személyét övezte. Volt tanítványai és tanártársai naponta nagy számban keresték föl és órákon át szórakoztatták a beteget. Az este még ujságot olvasott, majd álom lepté meg, amelyből ésfeltáiban felriadt. Érezte, hogy rosszabbul van, de nem gondolt a katasztrófára, amely félóra múlva hirtelen, orvul lecsapott rá és kioltotta életét. Szívszélütés ölte meg, hatvan esztendőskorában.

— Két nap és nyolcezer korona. *Zichy János* gróf, a leköszönt kulturminiszter épen két nappal kevesebb ideig tartotta meg fárcáját, mint amennyi idő nyugdíjat biztosít a miniszternek. Ha még két napig elhasznáta lemondását, megkapta volna az évi nyolcezer korona miniszteri nyugdíjat, amelyről most elesik.

— Papok mint bankigazgatók. *Sapieha* kercsger, aki jelenleg Rómában van, új dekrétumában megengedi a krakói érseki kerület papjainak, hogy további három évig pénzintézeteket vezessenek azokban a községekben, amelyeknek a viszonyai megengedik. A papoknak a pénzintézetek működésében való részvétele csak úgy van megengedve, ha elegendő fedezet mutatható ki. A papoknak azt is tudtára adták, hogy sürgősen nézzenek iskolázott emberek után, hogy a három év elteltével a pénzintézeteket kizáróan világi férfiak vezessék.

— A pörvesztes császár. *Berlin*-ből táviratozzák: Az elbírni országos törvényszék ma tárgyalta *Vilmos* császárnak *Sohst* *Helmut* badeni herője elleni ügyet, amelyet az *Aradi Közlöny* már több ízben ismertetett. A császár ugyanis egész egyszerűen ki akarta tenni bérlejt, aki ebbe nem ment bele. A császár kérte a törvényszéket, hogy ault év július 30-iki felmondását mondja ki jogervényesnek, a törvényszék azonban ennek a kerelemnek nem adott helyet. Így a „kidobott bérő”, amint a császár *Sohst* aposztrofálta, további öt évig a bérleiben marad. A császár különben előzőleg két pört vesztett *Sohst*-tal szemben, ahinek családjá harminc éve bérli *Kadinent*, amely örökségként 1898-ban szállt a császárra.

— Szalay Arnold Világosra költözött. Szalay Arnold dr., aki hosszú éveken keresztül tekintélyes, számottevő tagja volt az aradi társadalmi és politikai életnek, holnap elköltözik Aradról. Szüleihez megy Világosra. Amikor ezt a hírt regisztráljuk, nem teheljük egyúttal hozzá, hogy vele a korzó, az utca és kávéházi élet egyik érdekes alakja tűnik el: sajnos Szalay dr. már két esztendeje alig volt látható, betegsége szobájához kötötte. Pugnans egyéniségét azért nem felejtették el. Lakásán még most is gyakran megjelentek a közéleti előkelőségek, a régi feyyevlárasok és az „elvi ellenségek“, akik azonban mindig a legnagobb rokonérzéssel közeledtek a jólelkű, a jó kedélyű emberhez. Nemcsak az országgyűlési, hanem a városi képviselő választások is nevezetes dátumok voltak Szalay Arnoldnak. Ilyenkor hetekig alig aludt, folyton a jelöltje érdekében buzgókodott, éjjel nappal a kiskorcsákat bujta és tüzelte a polgárokat „az átkos kormány“ ellen. De ahogyan ő korteskedett, abban mindig valami őszinte lelkesedés, a hivatás komoly átérzése volt. Szalay Arnold ritkán szerzett magának ellenségeket az agitálásával, mert ha például a városi közgyűlésen valamely elv mellett, vagy személyek ellen foglalt állást, soha se olyan formában tette, hogy azért meg kellett volna reá haragudni. A minden hasznos törekvésért lelkesedő „Noldi“ (ahogyan őt az egész városban nevezték) jóbarátja maradt azért azoknak, akikől az elvek különbözősége és a célok ellentétes iránya el is választotta a közéletben. A társaságoknak ép oly szerető tagja volt ő, mint a városi közgyűléseknek, amelyeket nehezen lehet elképzelni nélküle, a vidám közbeszóló és a harcos agitáló nélkül. Legutolsó szereplése az elmúlt őszön volt a törvényhatósági választásokon, amikor csak mint szavazó jelenhetett meg az urna előtt, Barabás Bélára szavazott s amikor meghallotta, hogy vezére „rosszul áll“, keserű arccal mondogatta a kocsi való fölszállásakor:

— Hej, ha én most egészséges lehetnék!

Nem volt egészséges és sajnos, azóta se nyerte vissza régi egészségét. A folytonos izgató pártélet következtében tudvalólag még két év előtt szélütés érte és még most se épült föl. Holnap költözik Világosra, a szüleihez. Hátha a tiszta hegyi levegő meghozza a régen várt gyógyulást a derék, kedves, vidám öreg fiúnak: Szalay Noldinak.

— Halálozások. Laczag István Acsev. főmérnök felesége született Heisler Sadi ma délelőtt hirtelen meghalt. A fiatal urnó, akit négy hónappal ezelőtt vett nőül Laczag főmérnök, a rokon szeretet és a lelkiismeretesség áldozata. Néhány héttel ezelőtt megbetegedett egyik kis unokaöccse és az urhölgy éjjel-nappal rokona betegágya mellett volt. A rendkívül pedáns és gondos ápolás következtében a gyermek föl is gyógyult; a fiatal asszonyt azonban a nagy kimerültség beteggétette. Ma délelőtt kissé jobban érezte magát és elment rokonának, Reicher Károly főügyésznek házához. Ott vidáman elcsevegett a ház urnójevel. Egyszerre csak a szívéhez kapott, összerogyott és néhány pillanat múlva kiszendvedett. Az orvosok konstatálták, hogy a kimerültség következtében szívbénulást kapott. A gyászba döntött előkelő család iránt általános részvét nyilatkozik meg.

Ma délután négy órakor temették nagy katonai pompával a Vörösmarty-utca 2. számú gyászházból Tausch Ferenc Rudolfot, a tegnap elhunyt nyugalmazott századost. A temetésen a helyőrség tisztikara számos tagjával képviseltette magát. A gyászházban igen sokon jelentek meg a osztatlan részvét kísértetűlő utjára a közszeretőiben álló férfint.

— Orvosi hír. Dr. Mann Adolf a mai napon egy hónapi időtartamra elutazott Aradról.

— Az Aradi Villamosság R.-T. ma délelőtt fél 11 órakor tartotta meg XIII. évi rendes közgyűlését a társaság Radnai uti hivatalos helyiségében, Tolnay Kornél igazgatósági tag elnöklete alatt. Jelen voltak még dr. Fábry Sándor, Ottenberg Tivadar, Zerkovitz Rudolf, Fényes Dezső, Gábor Sándor Lunzer Pál és Mellinger József. Tolnay Kornél igazgatósági tag előterjesztette a társaság 1912. évi mérlegét, amely szerint a társaság 1912. évi tiszta nyeresége 218958'08 kor. volt. Az évi jelentést és a felügyelő bizottság jelentését a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette. Az elnök igazgatósági tag indítványára a közgyűlés Mellinger Józsefet, aki már múlt évi május óta vezeti a társaság ügyeit, üzletvezető igazgatóvá nevezte ki. Ezzel a közgyűlés véget ért.

— Drágul a jég a városi jéggyárban. Szathmáry Károly üzemigazgató előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a városi jéggyár április elsején kezdje meg két évig pihentetett üzemet. Az igazgató azzal indokolja az üzembhelyezés szükségességét, mert — ugymond, — Aradon jéghiány van. Anélkül, hogy a tényekkel ellenkező motívum miatt vitába akarnánk bocsátkozni, csak azt mondjuk el, hogy a városi jéggyár — hiszen minden városi üzem szelleméhez — rendkívül drágán akarja árusítani terményét és már eme szándékával elárulja, hogy abszolúte nem közszükséglet kielégítésére indul meg, nem a jéghiányból származó bajon akar segíteni és nem a nagyközönség igényeit óhajtja kielégíteni. Az üzemigazgató számítása szerint nagyban három koronáért, kicsiben házhöz szállítva pedig négy koronáért adhatja a jég métermázsáját. Ha tekintetbe vesszük, hogy legutóbb a jéggyár egy korona hatvan fillérért árusította a jeget, akkor nehéz és lehetetlen is megtalálni azt az altruista szándékot, amely a tanácsot az üzembhelyezés gondolatára ébresztette.

— A híres sikkasztó barátinje. Biharcsalános egy eldugott kis falu, ahol csendben éldegéltek az emberek egész addig, amíg egy új ovónő nem került a faluba. Az ovónő, Rein Emilia excentrikus viselkedésbe nem tudtak beletörődni a derék falusiak. Az ovónő ugyanis az utcán cigarettázott, a falusi legényekre biztatón mosolygott, néha pedig eljött hozzá budapesti barátja, egy éltebb lankhivatalnok, akivel hajnalig tartó, pezsgővel sulyosbbitott falusi mulatóságokat szokott rendezni. Ez nem tetszett a biharcsalánosi közönségnek és eleinte avval bosszulták meg magukat a jámbor falusiak, hogy nem engedik el gyerekeiket többé az iskolába, később pedig, amikor az ovónő elkezdett a falu egyik legszemrevalóbb legényével, Pop Kristóffal, a leányok összebeszélték, éjnek idején issz porrá zúzták az ovónő zongoráját és magát az ovónőt is sulyosan megverték, úgy, hogy szegény még mindig valamelyik budapesti kórházban nyomja a betegágyát. Az inszultus után Rein Emilia feljelentést tett a községi képviselőtestület ellen, avval vádolva meg a falu előljáróit, hogy elveretése a község hatóságának tudásával és beleegyezésével történt s kétezer korona kártérítést követelt. A községet a nagyváradi törvényszék előtt folyó pörben Jakobovits Emánuel dr. képviseli, aki védekezésében előadta, hogy az ovónő barátja nem volt más, mint Bauer Lajos, az országos hírű váltócsaló, akit azóta elítéltek. Az ovónő különben írja az ügyvéd, minden tekintetben züllött nő, aki nem érdemel himéletet. Jelenlétével terrorizálja a falu lakosságát és veszedelmes az erkölcsökre. Itéletet még nem hozott az érdekes ügyben a törvényszék.

— A „Hungária“-kávéházban március hó 1., 2. és 3. án Rigó Jancsi kitűnő budapesti cigány zenekara fogja szórakoztatni a közönséget.

— Életunt gyógyszerészségéd. Szerda este tíz óra tájban a Fehér Kereszt szállodában szobát bérelt egy huszonegy éves, uriasan öltözött fiatalember, aki a bejelentő lapra Mártoni Sándor zímárdujfésusi gyógyszerészségédnek írta be magát. A portás az ötvennégyes számú szobába helyezte el a vendéget, aki megérkezése óta lakását nem hagyta el és a szálloda vendéglistájából hozatott ételeket is szobájába fogyasztotta el. Mindössze egy fiatalember kereste őt fel tegnap, ez is azonban csak néhány percig tartózkodott nála, ideje többi részét alvással és levélírással töltötte. Többször küldött egyik gyógyszerész társba, ahonnan szabályosan kiállított recepttel veronált és morfi-umot hozatott. Ma délelőtt tizenegy óra tájban a takarító személyzet benyitott a gyógyszerész szobájába és abban a hiszemben, hogy még alszik, nem háborgatták. Két óra tájban ismét megkísérelték, hogy takarítsanak. Mkor az ajtón benyitottak, az ágyban fekvő Mártoni arcáról azt vették észre, hogy súlyos belső fájdalmai vannak. A hozzá intézett kérdésekre bevallotta a fiatalember, hogy veronállal és morfiummal mérgezést követett el. Azonnal értesítették a rendőrséget és Grunáz László ügyeletes rendőrfogalmazó ment ki a helyszínre és kérésére Keppich Jakab dr. sietett fel a szállodába és az első segély nyújtása után a mentőkkel beküldötte az öngyilkos fiatalembert a kórházba, ahol még sikerült őt gyomormosással megmenteni. Az öngyilkos előkelő nagyváradi családnak a sarja, az édesatyja középiskolai igazgató. Tizenkét levelet találtak szobájában különböző nevekre címezve. Tettének orszuli saujit mondott, hogy szerelmi csalódás miatt akart megválni az élettől.

— A kártyás. Tegnap délután egy kávéház kártyatermében hirtelen és halálosan rosszul lett egy játékos. Az arca elfehéredett, mint a kockacukor, szemei üregeken meredtek bele a füstös, fojtó homályba, lélegzete elakadt, szóval a halál majdnem homlokán simította. A kávé, az udvarias kávé készséggel küldött orvosért, aki a halállal viaskodó emberen flegmátikus konstatálta, hogy körülbelül 48 órával keresztül nem aludt. A kipirult arcú kártyapartnerék igazat adtak az orvosnak és a diagnózishoz kommentár gyanánt hozzáfűzték, hogy valószínűleg az izgalom támadta meg a partner szívet. Az orvos hosszú masszírozás, hideg-lemosás és más elixirek alkalmazásával életre kellette a kártya szerencsétlen mártírját, aki, mibelyt halálosan leragadt szeméit felnyitotta — mindjárt a kártya után kapott.

— Holtravert ügyvéd. Szegedről táviratozták: A csongrádmezei Horgos községben, Szeged mellett, ma reggel nyolc órakor a harminckétéves Csonka Ferenc dr. merénylet áldozata lett. Csonka Ferenc dr. Bödöné-Trinksz Paula szegedi tanítónővel a Fő-utcán át a vasúthoz ment. Szegedre akart utazni, ahol tárgyalása volt a járásbírószágon. Bödöné pedig a szegedi elemi iskolába igyekezett. Csendes beszélgetéssel jöttek, amikor a Fő-utca és Vas-utca sarkán előugrott Tilinkó István 52 éves földműves és egy husánggal teljes erővel ötözör úgy fejbevágta Csonkát, hogy koponyája több helyen berepedt és maga eszméletlenül terült el a földön. Bödöné szembezállt a nekivadult emberrel és segítségért kiáltott, de a gyilkos ellökte a tanítónőt és elmenekült, de csendőrök utána mentek és a határban elfogták. A gyilkos azt vallotta, hogy Csonka dr. végrehajtást vezetett ellene, ő pedig a pénzválság miatt nem tudott pénzre szert tenni és attól tartott, hogy nyolc gyermekével koldusbotra jut. Csonka dr. haldoklik.

— A bécsi merénylet harmadik áldozata. A bécsi merénylet harmadik áldozata, Berger Alfréd, aki a fején szenvedett súlyos sebet, ma éjjel meghalt. Özvegye, két leánya és egy fia airtatja. Altmann két másik áldozata, Berger Ottó és Berger Rikárd tudvalódon még a merénylet napján, február 21 én haltak meg. A harmadik áldozat, Berger Alfréd, ötvennégy esztendő volt.

— Nem kell a tizkoronás! Kassáról írják: Egy lakereskedő cég nagyobb mennyiségű fát szállított hernádtihanyi, szentistváni, hifalusi fuvarosokkal. Hogy pedig könnyebben fizethessen, apró pénzről gondoskodik. Tegnap is apró pénzzel akart fizetni, azonban a fuvarosok a tizkoronásokat nem fogadták el, mert a faluban kidobolták, hogy azok csak elsejzig érvényesek. Hasonló hír van elterjedve a kassai piacon is, ahol szintén értéktelennek tartják a tizkoronásokat. (Enek a különös ügynek az a háttere, hogy a múlt héten az Osztrák Magyar Bank hirdetőményt tett közzé a lapokban a figyelmeztetett arra, hogy a régi tizkoronások csak február 28-ig érvényesek. Azt azonban elfelejtették tudatni, hogy nem a mostani tizkoronás papírpénzekről van szó, hanem azokról, amelyek már régen kikerültek a forgalomból.)

— Tűz egy tölténygyárban. Wiener-Neustadtból jelentik: A város melletti Steinfeldon, a tölténygyárban az éj folyamán tűzvész ütött ki. A közelben levő katonaság és tűzoltóság kivonult, mindezekig azonban nem sikerült a tüzet lokalizálni. A veszély igen nagy, mivel a közelben van egy felszerelési gyár a 16. számú tűzvezérelőporraktára.

— Gyilkos inas. Miskolcra jelentik: Kampi József cementgyári tisztviselő ma Tuszi Miklós nevű inasának azt a parancsot adta, hogy hozzon vizet a konyhából. A fiu nagyon sokaig maradt a konyhában, ezért Kampi utána ment és rázúgolt, hogy siessen. Az inas a felszólításra azonnal válaszolt, hogy *revolvert vártott elő s azt gazdájára fogta.* Kampi ki akarta csavarni az inas kezéből a fegyvert, dulakodás közben a revolver esett és Kampi bal halántékába *peródott.* Eszméletlen állapotban szállították a kórházba, ahol haldoklik. Az inast letartóztatták.

— Epekövek könnyű oldhatóságáról tartott előadást Hansermann a berlini orvosegyesületben és kifejtette, hogy nemcsak a betegen észlelt gyors feloldást, hanem arról állatkísérlet ujan is meggyőződhetett. E helyett megemlítjük, hogy Bernard József dr. temesvári orvosnak sikerült oly szert találnia, mely az epeköveket a test belsejében feloldja. Az említett orvos gyógymódja által a betegek több évi s drága karlsbadi kúrától, valamint beható és fájdalmas műtétektől legtöbbször meg lesznek óva.

— Postacsomag, ajánlott-levél és utalvány feladási könyvek egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az Aradi Nyomda R. T. nyomdájában József főherceg-ut 22. sz. a Kossuth-szoborral szemben.

— Továbbképzés. A magy. kir. technologiaiparmuzeum leguobb is tartott egy, az eddig is jól bevált, szabászati mester tanfolyamot. Ezen Aradról Jakabfy István, a Jakabfy István és Társa előnyösen ösmert szabó cég beltagja vett részt, hogy a legújabb rendszerű szabászatot el-sajátítsa.

— A legmegbízhatóbbak a Messenger boyok Telefon 816.

VIDÉK.

Nagyvárad tizenkét millió kölcsöne. Nagyvárad városa most több millió kölcsönt szándékozik felvenni. A város többek között tárgyalásokba bocsátkozott az Investment Registry Co. val, azaz az angol intézettel, a melyet mint ismeretes, Pallós Ignác érzékenyen megkárosított. Nagyvárad a kölcsönt valószínűleg meg is kapja, még pedig városi kölvények ellenében. Az angol pénzcsoport egyik igazgatója Wintermann Armand tegnap Nagyváradra érkezett s ott egy hírlapíró előtt a következőket mondotta:

— Nem jöhettek eddig Nagyváradra azért, mert az Investment Registry megbízásából tárgyalnom kellett Teleszky János pénzügyminiszterrel. Megírták a lapok, hogy miről volt szó. A cég a Pallós féle csalásoknál igen sokat veszített és a

pénzügyminiszter ur igen előzékenyen keresni akarja a módot, hogy az Investment Registry kárpótlást találjon. Ezt pedig abban fogjuk megtalálni, hogy mi adunk kölcsönt Nagyváradnak és ennek a célnak az elősegítése érdekében a pénzügyminiszter ur megígérte, hogy Nagyvárad városa megkapja a kötvénykibocsátási jogot.

TARKASÁGOK.

(Az erkölcselen Oedipus.) Délelőtt történt a próbán, az aradi színházban.

A színház (s a szinpad is) teljesen sötét. Távolról, majd mindig közelebb hallatszik a nép jajgatása. Most Oedipus király pilótája elé érnek, kinyílik az ajtó s megjelenik a lépcsőzet tetején egyetlen fénysáv világításában Oedipus, kitől a nép segílyt vár. Nehéz ezt a jelenetet leírni, de sokkal nehezebb feladat — berendezni. Erről csak annak lehet fogalma, aki látta a próbákat, aki látta, hogy milyen fáradsággal tanított be minden egyes szereplőt, kóristát, stálistát Ivanfi. Ez az ember szinte hihetetlenül sokoldalú, egyik legzenélőbb színészünk, kitűnő rendező, dramaturg, polihisztor. S ha rendez, a legprólokosabb dologra is kiterjed figyelme: az ügyelőt, a reflektor kezelőjét, a világosítót is ellátja instrukciókkal.

Háromszor—négyyszer megismételtet egy egy jelenetet, míg végre simán megy minden. Fáradságos, nehéz munka ez. Végre „kész” az első felvonás. Szünet közben egyik újságíró lelkesülten gratulált Ivánfink. Ivánfi önmagáról Oedipusra terelte a beszélgetést. A pesti premierről mondott reminiscenciákat, azután vidéki turnéjáról beszélt, amelyen Oedipust bemutatta.

— Az Oedipusról — mondotta — sok kritikus elmondhatta véleményét, hiszen elég öreg darab. De a legeredetibb kritikát a darabról Zoltán halloztam.

— Előadás után a vendéglőben voltunk együtt. Ott mutatkozott be nekem a zentai „szerkesztő”, aki egyúttal papirkereskedő is.

A szerkesztő vassora közben hozzám fordult.

— Mondja Ivánfi ur, — kérdezte kőthedve — ezt... ezt az Oedipust, vagy minak hívják, ezt ed-ták Budapesten is?

— Igen — feleltem csodálkozva — de miért kérdi?

— Na hát, azt nem hittem volna — felelte — de ha adták is Pesten, azt mondom, hogy itt meg voltak botránkozva. Én még — folytatva felháborodva — soha életemben nem láttam ilyen — disznó darabot!

(A szerencse.) Sugárzó arccal mesélte egyik ur a kávéházban:

— Hiába, még sem babonáság hinni a jónékben.

— Hogy érted ezt?

— Hát kérlek, nekem még gyerek-koromban megjósolták, hogy egyszer száz koronát fogok kapni!

— Na és kaptál?

— Épen ma! Száz koronát vagy tíz napot — a járási bíróságtól!

(Politikai ötletek.) A ferencvárosi lazosság eredeti gondolkozásmódja több tumoros jelenetet produkált a tegnapi választáson. Egy derek költelki „mimárit”, Ludmayer Janost lelkiismerete arra késlette, hogy a választási bizottság előtt megindíkojja, miért szavaz Helvey Tivadarra. És ezt etépen cselekedte:

— Egész életemben negyvennyolcas voltam, de mindig a kormánypárton szavaztam.

A Helvey-párt ezt az önvalloást viharos éljen-zással és óriási derültséggel fogadta.

A Bakács-téri templom előtt valaki elkiáltja magát:

— Éljen az általános titkos választói jog.

Egy Helvey-párti kocsi a világ legtermészetesebb hangján szól oda neki:

— Ne kiabáljon! Most nem politizálunk, hanem választunk!

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Wadovszky Gusztávné a Vörös Kereszt-egyesület aradi fiókjának elnöknéje ma arról értesítette Varjassy Lajos polgármestert, hogy az egyesület ötszáz koronával belépett a tudógondozó egyesület alapító tagjai köré. A polgármester, mint az utóbbi egy-let elnöke, megleghangu köszönetet mondott az elnök nőnek ezért a humánus elhatározásáért.

(*) Az Aradi Autonom. Kath. Kör már március 4-én (kedden) d. u. 5 órakor választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjait ezúttal is tisztelettel meghívja az elnökség.

Az Aradi Autonom Kath. Kör március 9-én (vasárnap) d. e. 11 órakor rendes évi közgyűlést tart saját helyiségében (Széchenyi utca 3.), melyre a kör tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

D B. Valószínűleg Bécsben tartózkodik. De ha, nincs is ott, bátran küldheti Bécsbe, mert kézbesítik neki, amikor visszajön.

K. I. Születési és erkölcsi bizonyítvány szükséges. 2 Forduljon felémben valamely fényképészhez, vagy olyan kereskedőhöz, aki ezzel foglalkozik.

R. J. Nincs joga a kölcsönt fölmondani. A jelá-logkölcso, ha az be van kebelezve, nem mondható föl hat hétre. Ha szerződést kötött a pénzügyintézzel, akkor ragaszkodjék ön a szerződéshez. Ha őnt zaklatja az az intézet, tessék kijelenteni, hogy bepörli és a bíróság meg is ítéli önnek a kárpótlást.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

„Rám ösmertél” jelgőjű hirdetés lapunk mult vasárnapi számában megjelent. Sziveskedjék alaposabban utána néni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 23.

Az időjárás — úgy látszik — enyhe marad. A vetések eddig kielégítően állanak. A gabona-üzlet irányzata tartott. Nagy az üzletelenség.

Elkelt a mai piacon:

1000 mm. buza	20:80—21:40
1200 mm. tengeri	8:00—12:60
Rozs	19:00
Árpa	19:00
Zab	19:00

Az árak száz telegrammonként koronákban értendőek.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tételek kiadása.

Budapest, február 28.

Kézzár.

Az árfolyamok javultak.

Határidő.

	Déli	2 óra	Déli	2 óra
	ár	ár	ár	ár
Busa 1913. áprilisra	11 58	11 54	11 57	11 58
Busa 1913. októberre	12 23	12 24	12 24	12 25
Rosa 1913. áprilisra	9 74	9 76	9 76	9 77
Rosa 1913. októberre	9 70	9 71	9 73	9 74
Tengeri 1913. májusra	7 58	7 59	7 58	7 59
Zab 1913. áprilisra	9 94	9 95	9 96	9 97
Zab 1913. októberre	8 74	8 75	8 75	8 76

Az árak 50 kilonként számítva.

Budapesti értéktőzsde (febr. 28)

Osztrák hitel	—	—	—	—	630 50
Magyar hitel	—	—	—	—	821 50
4 ^o /o koronajáradék	—	—	—	—	83 75
Osztr.-magy. államvasút	—	—	—	—	708 50
Jelzálogbank	—	—	—	—	482 —
Lezámitolóbank	—	—	—	—	515 —
Hazai Bank	—	—	—	—	277 —
Magyar Bank	—	—	—	—	567 —
Keresk. Bank	—	—	—	—	3595 —
Rimamurányi	—	—	—	—	713 50
Salgótarjáni	—	—	—	—	773 —
Közuti Vasút	—	—	—	—	871 —
Városi Villamos	—	—	—	—	368 —

Bécsi értéktőzsde (febr. 28)

Osztrák hitel	—	—	—	—	631 75
Magyar hitel	—	—	—	—	825 —
Osztrák-magyar államv.	—	—	—	—	707 50
Déli vasút	—	—	—	—	251 75

A Temesvári Lloydársulat terményesarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként) korona értékben.) 918. febr. 28. Buzs 75 kilogrammos 20 40 — 20 50 76 kilogrammos 20 50 20 60, 77 kilogrammos 20 70 — 20 80 78 kilogrammos 20 80 — 20 90 Rosa (prima) 17 85 — 17 95 (késép) 17 65 18 75 Arpa (sérlező) 19 90 20 20 (takarmány) 18 00 18 15, Zab (prima) 19 85 20 15, (késép) 18 85 — 19 25, Tengeri rizs, (magyar) 11 40 — 12 00 új 10 30 10 50, (román) régi 19 25 — 19 25, új 10 30 — 10 50, Burgonya .00 kgr. (fehér) 5 60 — 5 70, (rózsás) 5 30 — 6 40

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombaton, 1913. március hó 1-én:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

A lengyel menyecske.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Kurt Kraatz és Georg Okonkowsky. Zenéjét szerző: Jean Gilbert. Fordította: Faragó Jenő. Rendező: Polgár Sándor. Karnagy: Tisler Árpád.

SZEMÉLYEK:

Madaras Gabriella	Polgár S. Benkőné	Marga Podor	Dióssy Nusi
Ily, leányok	Nógrádi M.	Fecské	Hajdutska L.
Hekur	Huszár K.	Sofinszky	Várnai Jenő
			Gyöző A.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTÉR.*

Csukamájolaj helyett

Mily sok gyermeket kényszerítenek a csukamájolaj szedésére! A szülők bizonyára csak jót akának, de a gyermekek hálásak lesznek irántuk, ha Scott-féle Emulsiót szedhetnek csukamájolaj helyett. Mert ebben a készítményben a csukamájolaj szaga és íze nem érezhető és a gyermekeknek a sűrű keverék legtöbbszörre annyira ízlik, hogy az üveg láttára ujjongani és kapkodni kezdenek.

A Scott-féle Emulsió hatása — amint a tapasztalat megmutatta — gyakran meglepő, úgy hogy a gyenge gyermekek egykoru pájtásait úgy testli, mint szellemi képességek tekintetében gyakran túlszárnyalják. De mindig csak valódi Scott-féle Emulsió, sohasem utánzat! 6018

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatalos 50 fillér értékű bélyeggel küld Scott és Bowne G.m.b.H. címére Wien, VII. akkor egy gyógyszertár utján próbadagot küldünk.

Schicht Solarine fémtisztító

pompás fényt varázsol fémekre, nikkelt-, réz-, ezüst- és aranytárgyakra. A fényt legtöbbször megtartja! Szavatoltan mérge- és savmentes és a használatban a legolcsóbb, mert kiadós és szabadalmazott takarékosági csepegtetővel van ellátva. Nagy olajtartalmánál fogva természetes védelem fémek számára azok izzadása, foltossá és rozsdássá levése ellen.

9388

Limböck János és Fia

első m. kir. szab. érekeporos-gyára és temetés-rendező intézetéből.

Lacza István úgy a maga, valamint az előlítottak nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti a hű hitves, gyermek, testvér és rokon

Lacza Istvánné

szül. Heiszler Sarolta,

folyó hó 27-én, a Mindenható kifürkészhetetlen akarata folytán bekövetkezett váratlan gyászosan elhunyt.

A megboldogult földi maradványai március hó 1-én, d. u. 3 órakor fognak Erzsébet körút 28. sz. alatt a római kath. egyház szertartása szerint becsontatni és azután a felföldi temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra tétetni.

Az engedély gyászmise március hó 7-én, reggeli 8 órakor lesz a főtisztelendő Minorita atyák által az eget Urának bemutatva. 233

Áldott legyen emléke!

Arad, 1913 február hó 28 án.

Heiszler József és neje szül. Lubinszky Antónia, szülei, öz. Reichel Gyuláné szül. Heiszler Marika, Sorbán Jánosné szül. Heiszler Margit, nővérei, öz. Lubinszky Edéné szül. Lázár Róza, nagynyja, öz. Lacza Józsefné szül. Kiss Mária, anyósa, Sorbán Klára, Sorbán Margit, unokahúgai, Reichel Gyula, Reichel József, Reichel Dezső, Sorbán Jenő, unokaöccsei.

Mauthner magvak

u. m. lucerna, lóhere, fű, takarmányrépa, kertivirág és az összes itt fel nem sorolt magvakat napiárban; ugyszintén friss töltésű ásvány- és gyógyvizek, valamint

Naponta friss pörkölésű legfinomabb „Japán“ kávé nagyban és kicsinyben kapható 1841

Färber Lajos

fűszerkereskedésében

Arad, a „Fekete kutyához.“ Alapított 1832. évben. Telefon 311.

Negyven éves hurut kigyógyított.

Negyven évig szenvedtem makacs légső- és tüdőhurutban, alkalmaztam angol belélegző-inhalátor készülékeket, amelyek semmit sem segítettek, szedtem egy csomó orvosságot, amelyek épp annyit használtak és amekett gyomor- és bélhurutot okoztak. Nemrég egy Tancre-féle inhalátort hozattam és régi bajomból rövid idő alatt teljesen kigyógyultam. Még asztmám is, melyet állandó köhögésem következtében szereztem, majdnem egészen elment. Ezért lelkesedek oly nagyon a Tancre-féle gyógyeljárásért és hasonló betegségben szenvedőknek csak a kiváló Tancre-féle inhalátor mielőbbi beszerzését tanácsolhatom. Ezen aláírással ellátott elismerő sorokat önként, (felszólítás nélkül) állítottam ki.

Utóirat. Fenti elismerő sorokat 1910. február 22-én írtam és azóta a Tancre-féle belélegzések állandó alkalmazása következtében makacs asztmámtól is megszabadultam.

Rastatt, 1912. szeptember 14.

Büchler H.

reáliskolai elnök.

Több mint 600 hasonló elismerés van birtokunkban, melyek közül eddigelé 5418 híres könyvvizsgálóval és rendőrileg hitelesített. Tancre inhalátora, melyet meglepő hatásánál fogva már számos orvos rendel, a légutak hurutai esetében, nem téveszterdő össze régebb szerkezetű inhalátorokkal. Főelőnye, hogy sokkal mélyebbre tud hatni.

Tancre inhalátora nemcsak légső- és tüdőhurut esetében tesz oly kiváló szolgálásokat, mint ez Büchler ur (Rastatt) fenti tanúsítványából kitűnik, de ez a kis kékülék minden más heveny- és idült hurutot is, mint torok- és gégehurutot, száraz-náthát, középfülgyulladást stb. igen kedvezően befolyásol, mint ahogy ez dr. Reuther, a Vogtlandban lévő auerbach kir. tanítóképző tanárának a fenti elismerő írásából is kitűnik, a következőket írva:

Hogy én ma az Ön inhalátorának nyolcadik példányát rendeltem meg, használhatóságának talán ez a legjobb bizonyítéka. De a szerzett tapasztalatok alapján még különösen ki kell emelnem, hogy az Ön készülékének használata nemcsak makacs száraz náthát és a többi légutak (torok-, gége-, légsőbronchiák) idült hurutait gyógyította ki, hanem egyik esetben még nagyothallással egybekötött középfülgyulladást, másik esetben pedig homloköbölgyenyedés is gyógyulni kezdett. Az Ön készülékének használata tanítóknak, lelkészeknek, egyáltalában szónokoknak és énekeseknek is ajánlatos a beszélő szervek ápolása és edzése végett. Találmányáért ezért halás köszönetet fejezem ki egyszermind megbízóim nevében is.

Az alacsony ár minden szenvedőnek módot nyújt a megrendeléshez. Az ember elvégre egy hosszabb időtartó hurut esetében még hozzá hatástalan szerekre is sok pénzt ad ki és mennyivel többet veszít az ember egy ily betegség következtében keresetben, még az esetben is, ha hivatalának még eleget tehet is és hogy egy idült hurut utján mily könnyen kapható állandó mell- és torokbaj, ennek a veszélynek horderejét nem is lehet pénzben kifejezni.

Igy azonban csekély összeg ellenében egy tudományosan kipróbált, a családban sok évig használatban tartható készülék szerezhető be, melyről minden orvos ha látja, elismeri, hogy a legtökéletesebb a hurut leküzdésére és épen most télen, midőn az ember minden nap ki van annak téve, hogy hurutot kap, nemcsak annak, kinek ily fajta betegségre hajlama van, hanem feltétlenül minden családapának is azonnal díjtalan felvilágosítást kellene kérnie.

Aki pedig már hurutban szenved, az egyetlen egy napig se habozzon, mert minden egyes nap egy nappal több szenvedést, kellemetlenséget és veszélyt jelent.

Közelebbi felvilágosítással Tancre inhalátoráról díjtalanul és vételkényszer nélkül szívesen szolgál Tancre laboratoriuma, Wiesbaden, 92M. Kérje még ma a felvilágosító prospektus díjtalan beküldését. 1367

Millió
ember használja

Köhögés

rekedség hurut, elnyálkásodás torok-hurut, fullasztó és görcsös köhögés ellen a 6251

Kaiser-féle mellpasztillát

„3 fertőjegygyel“

6100 bizonyítvány orvosoktól és maganemberek elismérése vele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedvelésre. — Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különös-n a kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 filléres dobozban.

Kapható: Gutori Földes Kelemen, Hajós Arpád, Rozsnyai Mátyas, Breuer Pál, Vojtek Kálmán, Krebs Gusztáv, Berger Gyula, Vajdits György, Gécs László, Gótz Károly, Berrát János, és King Lajos gyógyszerártaiban Arad. H. Nagy Nestor úrzerrel, Vojtek és Weisz drogeria, „Angyal“ drogeria Arad. Zombory János gyógyszerárta a Szentbármónsághoz Újszentanna. Adler gyógytárban M. Pécska, Ors Rezső Pankota. Teller Károly gyógyszerárta Elek. Krausz Elemér gyógyszerárta Glogovác. — Zsigmondovics Géza Irs gyógyszerárta Lippa. Roxim János gyógyszerárta Ó-Pécska és Székely Zoltán gyógy. zertara Csornó. Bauer K. gyógy. zertara Kevermes. Dr. Studolmi Dezső gyógy. zertara Ujrad.

4037—1913. kh. sz.

Hirdetmény.

Utóbbi időben az tapasztaltam, hogy különösen az Andrassy-tér és környékén a köztisztaság rovására állandóan nagy mennyiségű röpcédula és egyéb papirszemét lesz széjjel szórva, eldobálva.

Ezen papirdaraboknak az utcán és köztereken való széjjel-szórása a köztisztaságról alkotott és a m. kir. belügyminiszterium 55524—892. számú intézményével jóváhagyott szabályrendelet 1. §-ába ütköző és 10. §-a szerint minősülő kihágást képez.

Figyelmeztetem ennél fogva a város közönségét, hogy papirdaraboknak széjjel szórásától, eldobálásától tartózkodjak, mert mindazok, akik jelen szabályrendeletet meg nem tartják, illetve azt megszegik, a fent hivatkozott szabályrendelet 10. §-a alapján 2 koronától 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, fizetése képtelenség esetén 6 órától 2 napig terjedhető elzárással lesznek büntetve.

Arad, 1913. évi február hó 25.

Greén,
főkapitány.

XXXXXXXXXX

Nagymennyiségű
maculatura
eladó.

XXXXXXXXXX

Arad-hegyaljai h. é. motoros vasút menetrendje.

Érvényes 1912. november 1-től.

Arad-Gyerek-Pankota						
Kilom. távols.	Állomások	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.
		II. III.	II. III.	II. III.	II. III.	II. III.
—	Arad-Radnai út	5:07	8:10	11:20	2:30	6:10
9	Uj-Mikolaka	5:08	8:15	11:25	2:35	6:15
8	Mikolaka	5:09	8:19	11:29	2:39	6:19
7	Óthalom	5:10	8:30	11:40	2:50	6:30
12	Mondoriak	5:12	8:40	11:50	3:00	6:40
13	Mondoriak-Cakcsér	5:14	8:44	11:54	3:04	6:44
13	Maroscsicsér	5:17	8:47	11:57	3:07	6:47
17	Szabadhely	5:21	8:57	12:07	3:17	6:57
23	Gyerek	5:25	9:20	12:30	3:40	7:00
24	Aradkövi	5:26	9:25	12:35	3:45	7:05
27	Kovácsi	5:28	9:34	12:44	3:54	7:14
31	Livada	5:32	9:46	12:56	4:06	7:26
36	Világos	5:37	10:03	1:13	4:23	7:37
39	Galsa	5:40	10:15	1:28	4:38	7:52
41	Muszka	5:42	10:18	1:38	4:38	7:52
45	Pankota	5:48	10:30	1:40	4:50	8:00

Pankota-Gyerek-Arad					
Állomások	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.
	II. III.	II. III.	II. III.	II. III.	II. III.
Pankota	ind.	4:55	8:00	11:10	2:20
Muszka	...	5:05	8:13	11:23	2:38
Galsa	...	5:08	8:18	11:28	2:38
Világos	...	5:12	8:28	11:38	2:48
Livada	...	5:18	8:42	11:52	3:02
Kovácsi	...	5:22	8:56	12:06	3:16
Aradkövi	...	5:25	9:05	12:15	3:26
Gyerek	...	5:30	9:20	12:30	3:40
Szabadhely	...	5:34	9:34	12:44	3:54
Maroscsicsér	...	5:38	9:44	12:54	4:04
Mondoriak-Maroscsicsér	...	5:42	9:47	12:57	4:07
Mondoriak	...	5:41	9:51	1:01	4:11
Óthalom	...	5:41	10:01	1:11	4:21
Mikolaka	...	5:42	10:12	1:22	4:32
Uj-Mikolaka	...	5:46	10:18	1:28	4:38
Arad-Radnai út	érk.	7:10	10:20	1:30	4:40

Gyerek-M. Radna.					
Állomások	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.
	102 II. III.	104 II. III.	106 II. III.	108 II. III.	110 II. III.
Arad (1)	ind.	5:02	8:10	11:20	2:30
Pankota (1)	ind.	4:52	8:00	11:10	2:20
Gyerek pálytér	érk.	6:10	9:20	12:30	3:40
Ménos	...	6:18	9:28	12:38	3:48
Pálos	...	6:25	9:35	12:45	3:55
Pálosbaracka	...	6:33	9:43	12:53	4:03
Radna	érk.	6:41	9:51	1:01	4:11
		7:00	10:10	1:20	4:30

M. Radna-Gyerek.					
Állomások	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.	Sz. V.
	101 II. III.	103 II. III.	105 II. III.	107 II. III.	109 II. III.
Radna	ind.	5:10	8:20	11:30	2:40
Pálos-Baracka	...	5:20	8:30	11:40	2:50
Pálos	...	5:37	8:47	11:57	3:07
Ménos	...	5:46	8:56	12:06	3:16
Gyerek pálytér	érk.	5:59	9:08	12:18	3:28
		6:00	9:10	12:20	3:30
Pankota (1)	érk.	7:20	10:30	1:40	4:50
Arad (1)	érk.	7:10	10:20	1:30	4:40

PALMA

valódi

KAUCSUK-CIPÓSAROK DOBOZA

MINŐSÉGE ARANY

1568—1913. kh. sz.

Hirdetmény.

Az utóbbi időben többször előfordult, hogy ragadós száj és körömfájással fertőzött helyekről a tejkereskedőkhöz és innen a termelőkhöz küldött tejes kannák közvetítették a fertőzést. Az ilyen esetek azt bizonyítják, hogy a tejszállításához használt edényeket sem a tejtermelők, sem pedig a tejkereskedők nem tisztogatják kellő gondnal, minek következtében azok ragadós betegségek fenntartása esetén a betegség ragályosságának szertehurcolásával úgy az embert, valamint az állategészségügyet állandóan veszélyeztetik. A ragadós állapotok, főleg pedig a ragadós száj- és körömfájás ilyen uton történő szertehurcolásának megakadályozása céljából közegészségi szempontból meghagyom, hogy a tejszállításhoz használt edényeket, kannákat használatba vétel előtt a tejtermelők, kiürítés után, illetőleg visszaküldés előtt, pedig a tejkereskedők és mindazok az egyének, akik tejes kannákat edényeket szállítanak, bő vízzel tisztítsák meg és kívül gondosan megtisztítsák és azoknak állandó tisztántartására kiváló gondot fordítsanak.

Ezen teendők elmulasztása kihágást képez, a mely kihágás 200 koronáig terjedhető és az 1901. évi XX. t. cz. 28. §-ában megjelölt célokra fordítandó pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén pedig megfelelő elzárással büntetendő

Arad, 1913. évi január hó 30.

Greén,
h. főkapitány.

Eladó

egy jókarban levő, négy lóerős gáz-

motor

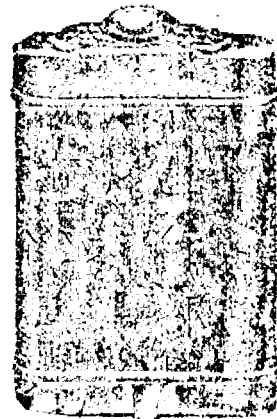
Cím a kiadóhivatalban

Villanyos zseblámpa

mindig friss töltéssel.

Villanyberendezések, villanylámpák.

Dinamó gépek, villanymotorok és minden kaphatók

Kalmár Józsefnél
Arad, Salacz-utca 2. sz. 1891

Fajtiszta, saját termései

TAVASZBUZAvetőmag kapható mázsáncént
ként 26 koronáért vevő zsák-
jaiban az Temesilléd vasut-
állomás**Kornstein Ernő**füzkuti gazdaságában,
posta UJARAD.

1372

Posta-

csomag, ajánlott-levél és utalvány

feladási könyvekegész vászonkötésben, arany címnyomással
kaphatók 1 korona 50 fillérért az**Aradi Nyomda R. T.**nyomdájában József főherceg-ut 22. sz.
a Kossuth-szoborral szemben.**Legjobb, leghatásosabb,**

szegények és gazdagok által

legkedveltebb háziszor

a

Doré sósborszesz,amely külső és belső használatnál minden ed-
dig létező hasonlóert felülmul. Ára egy üveg-
nek 44 fillér, nagy üveg 1 korona 10 fillér,
óriás üveg 2 korona 20 fillér. Mindenki saját
érdekében **Doré sósborszeszt** vásároljon.

Kapható a készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszer-tárában**ARAD, Andrásy-tér 22.** a. megyeház-
zal szemben.

Minden anyának

meg kellene szülni, hogy készítsék, úgy-
mint: rales, gombóc, torták, kecskák, pudring,
felfújt, fánk, meteli, omlette, palacsinta,
koffli stb. esetekben — különösen gyerme-
keknek, a húscsokoládé vagy összetett éte-
lekkel előnyben részesítendők hogy azok
dr. Oetker sütőporával 4 12. fill. vegyítve le-
gének előállítva, mert ekkor nemcsak hogy
táplálók, hanem könnyen emészthetők is, mi
különösen ismételjük, gyermekeknek meg-
szívlelendő. Készítsen tehát gyermekeknek
tejszót dr. Oetker-féle sütőporral, mely mi-
nimum 1 milliószor bevált receptekkel készen-
létben van.

Egészséges, tápláló, olcsó.

Vigyázzunk arra, hogy valódi dr. Oetker
gyártmányt kapjunk. 1381Az „Orsoval halhoz“.
Legnagyobb hal kivitel**Luttwák József, Arad.**déligyümölcs és magyar
termények kivitel üzlete**ARAD, Árpád-tér 1. sz.**

(a zsidótemplom épületben)

Internóban telefon: 515.

Értesítem a tisztelt közönséget, hogy 1
waggon friss vöröspiros narancs érkezett,
mely úgy az üzletben, mint a piacon csakis
bizományi sátorban kis ládákból darab-
lat kisebb 5 fillér, nagyobb 7 fillérért
kapható. Nagyban láda vételnél olcsóbban
adom, mint Fume vagy Budapest 781Minden csütörtökön és szombaton leg-
szébb dunai és tiszai vízben uszó élő-ha-
lak érkeznek. Halakban a legnagyobb vá-
laszték és a nagy halkiállítás csütörtök-
ön van. Vidéki rendeléseket pontosan és
lelkismeretesen kiszolgálók. Bármilyen hal
faj mely raktáron nincs, 24 óra előtti
megrendeléssel kapható. Tengeri halak
naponta friss állapotban a Hal-téri vá-
rosi sátorban kaphatók. Csütörtökön 1
waggon friss narancs érkezett és új bur-
gonya szép nagy, kilója 32 fillér.
Szombaton zárva.**Értesítés.**Helybeli és vidéki uri közön-
ség szives tudomására hozom,
hogy a

legfinomabb tavaszi és nyári

angol szövetujdonságaim

dus választékban megérkeztek.

Szives látogatást kérek

Karpelesz Zsigmond

uri szabó 1378

Weitzer János-utca 9. szám.

A Luxus Garage
csukott és nyitott**Béruitói**

Telefonszám 826.

egy helyi, mint vidéki turákra legmáltá-
nyosabb árban a közönség rendelkezésére
állnak. — Legmegbízhatóbb Béruitói ugyan-
csak lenti telefon szám alatt rendelhetők.
Szolgálat reggel 6 tól éjjeli 12 óráig. Iroda
garage József főherceg-ut 17. 744**Birtokbérbeadás.**Elsőrendű uradalmi
birtok, közel **3000**
kishold, Zimony—
Szabadkai fővonal
mellett közvetlen
Topolya városát
érinti, a modern gaz-
dálkodásra alkalm-
mas, mind szántó,
azonnal bérbevehető.
Hol? megmondja a
kiadóhivatal. Ügy-
nőkök nem díjaz-
tatnak. 1364Uri hölgyközönség szives fi-
gyelmébe ajánlom angol és
francia**női divattermet.**Készíték legújabb divatlapok
szerint elegáns kivitelben min-
dennemű tavaszi kosztümöket,
utcai- és estélyruhákat.Szolid és izléses munkámért
szavatolok.

Szives látogatást kérek

Karpelesz Irén

női ruha divatterme 1374

Arad, Aulich Lajos-u. 20. l. em.

Pichler Sándor írógépvállalata.

Hasszinger-utca 5. szám alatt. Telefon 308. szám.

L. C. Smith & Bros. amer. írógép vezérképvisellete.Van szerencsén a t. közönséget értesíteni, hogy
írógép vállalatommal kapcsolatosan mindenféle**gépírási-,
sokszorosítási- és
fordítási munkát**

1375

jutányos árban és teljes felelősséggel vállalom.

Pichler Sándor papirkereskedése és írógépvállalata**Szabadság-tér I. és Hasszinger-utca 5. sz.**

Apró hirdetések.

Ajánlatok hon,

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert ezáltal semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elismertjük el nem veszi, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Férjhez menne

4000 koronával Budapestről Aradra 36 éves fess, csinosnak mondott özvegy, kisebb aradi építésvállalkozóhoz, esetleg más jobb érzésű egyénhez. Leveleket „Fényképes” jellegére Hernád utcai postára Budapest. 1324

LEVELEZÉS.

„Tündérregó.”

Fenti jellegére főpostán levele van. 1368

„Fortuna 20.”

Sziveskedjék sürgős levelét jelzett helyen mielőbb átvenni és még ma telefonon felhívni. 1379

ÜZLETEK.

Kiadó.

Egy üzlethelyiség azonnal kiadó. Bővebbet ugyanott Stern varrógép raktár, Boros Beni tér 8. sz. 1348

Vidéki nagyüzemben, piac-téren egy 40 év óta fenálló jömeneteli vegyeskereskedés kimutatható 80.000 korona évi forgalma, kedvező feltételek mellett azonnal átadó. Értekezni lehet Sachs Ignác Bokszeg. 1369

INGATLAN.

Erdő eladó

örök áron hegyes vidéken Kistróna határában, 56 magyar hold, van benne kaszáló, részben tölgy és bükk és valamennyi levágva. Bővebbet Mócz Jánosnál Kistróna u. p. Dézsa. (Aradmegye.) 1334

Gr. Károlyi-u. 11. sz. ház, szabad kézből eladó. Tudakozódni Heni Józsefnél, Radnai ut 20. sz. ajtó 3. 1366

Börbe adandó

1000 kat. hold szántóföld 1913. október 1-től, a mohrini határban Szegedtől félórnyira. Bővebbet özv. Veller Rezsőné Arad, Erzsébetkörút 30. 1317

OKTATÁS.

Keresk. tanfolyam.

Március hó 1-én a Pichler féle írógép vállalattal kapcsolatosan Hasszinger-u. 5. sz. a. új keresk. tanfolyam veszi kezdetét. Mérlegképes kettős könyvvitel, egyszerű könyvvitel, levelezés, gépirás, gyorsírás és helyesírás elsőrangú gyakorlati erők vezetése alatt. Beiratkozni lehet az összes tantárgyra és külön-külön is. Mérsékelt tandíj. Díjtalan állásközvetítés. 658

Kereskedelmi szaktanfolyamon,

mely már 5 éve áll fenn, újabban a „Gyakorló gyorsírók társasága Budapest” szakfelügyelete alatt áll és vizsgálatok is a fenti egyesület által kiküldött bizottság előtt történnék. A gyorsírást továbbra is László Lipót ur okl. gyorsírás-tan. adja elő. Március hó 1-én új tanfolyam veszi kezdetét mérsékelt tandíjakkal. Beiratkozni már most lehet. Végzett növendékeim részére az állásközvetítés díjtalan. Telefon 5-18. Ziffer Sándor, Andrássy-tér 21. szám. I. emelet. 718

Esti könyvelési tanfolyam

keresk. és irodalmi alkalmazottak részére a Pichler-féle írógép vállalattal kapcsolatosan Hasszinger utca 5. sz. a. március hó 1-én kezdődik. Mérlegképes kettős és egyszerű könyvvitel gyakorlati alapon. Tartama 4 hó. Tandíj havai 10 korona. Engel Mór tanfolyam-vezető. 658

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó

10 HP. 6 lóerejű cséplőgarnitúra magyar államvasúti gépgyár gyártmánya, 2 éves. Cím a kiadóhivatalba. 1268

Párisi divatalbum

a legújabb 800 tavaszi eredeti francia színes modell-képpel K 2-50 kaphatók Pichler Sándor könyv-és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5311

Automobil tulajdonosok

érdeke, hogy auto-benzint, auto-olajat, kenőolajat, carb'dot, tavot-tát és szükséges auto-cikkeket Klein Adolf műszaki és olaj-nagykereskedésében szerezzék be Arad, Boros Beni tér 11. Telefon számok 41. és 699. 1346

Karfiel,

Masanszki alma olcsó árban kapható Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt-épület, Galler Anna. 299

Jókárban levő

politurozott butor eladó Apponyi-ut 7., földszint jobbra. 1899

Közép-utca 18. sz. s.

jókárban levő szalón-garnitúra és több különböző butordarab eladó. 1401

Cséplőgarnitúra

Clayton & Schuttleworth-féle gyártmány 8 lóerős használt, motoros garnitúra 6 és 16 os készlet, alig használt, igen előnyös feltételek mellett eladó. Burza Testvérek gépkereskedő cégnél Arad, Boros Beni-tér. 1393

ALKALMAZÁST KERES.

Pénzbevezető

állást keres nyugdíjas vasutas kisebb fizetéssel, Széll-u. 4. 1360

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó.

Haltér 3. szám alatt egy üzlethelyiség lakással, vagy a nélkül. 1865

Szabadság-tér 4. sz. s.

négy szoba, fürdőszobából álló utcai II. emeleti lakás május elsejétől kiadó. Bővebbet Eötvös-utca 17. sz. 1370

Elegánsan butorított

különbejárattal utcai szoba, március 1-re kiadó. Cím: Perényi-utca 8. szám. 1371

Weitzer János-utca 17. sz.

több utcai és udvari lakások kiadók. 1397

Egy 4 szobás

lakás kiadó Forrai- és Hasszinger-utca 5. 1398

Az Andrássy-téren

az első emeleten intézetnek esetleg divatszalonnak alkalmas utcai lakás május 1-re kiadó. Bővebbet a kiadó hivatalban.

Egy utcai

és egy udvari szobából álló garson lakás kiadó. Apponyi Albert-körút 1. sz. alatt.

Modern

földszinti lakás, mely áll 5 szobából, előszobából, csukott folyosóval és minden egyéb hozzátartozóból 1918. május hó 1-re gróf Apponyi Albert-ut 1. sz. alatt kiadó.

KÜLÖNFÉLE.

Tavaszi!

Az összes legújabb francia divatlapok, minden magyar és külföldi szépirodalmi lap állandóan raktáron. Nagy készlet teljesen új elsőrendű költői és szépirodalmi munkákban félárban. Krausz Paulin színházépület. 1211

Takszámoteres

Bér-autok
Telefonszám
816
3281

Szolgalat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

4522.—1918.

Hirdelmény.

Arad sz. kir. városnak az 1909. évi V t. c. értelmében végrehajtott földadókataszteri kiigazításból kifolyólag megejtett birtokivámsolás alapján készült új földadósorozati munkálatok és pedig: az új kataszteri telekkönyv, egyéni birtokívek, a birtokívek összesítése, a mintaterek jegyzéke és a birtokváizlatok az idézett t. cikk 17. §-a és a t. cikk végrehajtása iránt 1909. évi 53501. szám alatt kiadott utasítás 74. §-a értelmében elkészültek és megerkeztek és azoknak közszemlére kitételét a városi adóhivatal hivatali helyiségében 1913. évi február hó 20-tól 1913. évi március hó 21-ig terjedő időre elrendeljük.

Erről városunk közönségét az al értesítjük, hogy ezen munkálatok a közszemlére kitétel ideje és hivatalos órák alatt megtekinthetőek és az azok ellen emelt felszólamlások szóval avagy írásban ugyan ezen idő alatt megtehetőek. Egyidejűleg figyelmeztetjük mindazon ingatlan tulajdonosokat a kik 1910. január hó 1-től ingatlan szerettek avagy ingatlan állaguk ezen idő alatt változást szenvedett, hogy ezen körülményeket feltüntető telekkönyvi végzéseket esetleges felszólamlásuk megtétele alkalmával magukkal hozzák.

Arad, 1913. február 20.

A városi tanács.

Kiadó lakás.

Boczkó-utca 9. sz. I. em. egy 3 szobás lakás mellékhelyiségekkel, fürdőszobával, vilnyvilágítással, május 1-re kiadó. 894

Porosz kocka

D10

Házi és ipari célra

I. rendű szaraz

Köszén

Koksz

Bükk-faszén

Aprított tüzifa

1191

pontos súlyban házhoz szállítva ajánl

ALTMANN EDE

szénraktár

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarok.

Telefon 46.